

Inženieru arsenāls Daugavpils cietoksnī

Objekta ilgtermiņa darbības stratēģija

Galveno resursu izvērtējums Latgalei stratēģiski nozīmīga kultūras mantojuma – Daugavpils cietokšņa Inženieru arsenāla ēkas darbības virzienu noteikšanai tūrisma attīstības kontekstā. Identificēti galvenie sociālekonomiskie ieguvumi, nepieciešamība investīciju piesaistei, galvenie riski un ilgtspējīgas attīstības priekšnoteikumi.

Darba grupa: A. Klepers, A. Mahļins, I. Maksimčika

Saturs

Ievads.....	2
1. Inženieru arsenāla ēkas stratēģiskie resursi tūrisma attīstībai.....	3
1.1. Nozīmīgākās vērtības tūrisma attīstībai.....	3
1.2. Daugavpils cietoksnis kopējā Latgales tūrisma plūsmā un konkurētspējas salīdzinājumā	3
1.3. Konkurences izpausmes	12
1.4. Galvenās mērķgrupas	14
1.5. Objekta darbības pilnvarojums.....	15
1.6. Objekta vadības modeļa un organizatoriskās struktūras raksturojums	15
1.7. Objekta misija, vīzija un vērtības	15
2. Inženieru arsenāla ēkas attīstības virzieni un prioritārie uzdevumi.....	16
2.1. Galvenie sociālekonomiskie ieguvumi, īstenojot infrastruktūras attīstības projektu.....	16
2.2. SVID – riska izvērtējums infrastruktūras attīstības projekta īstenošanā ...	18
2.3. Infrastruktūras attīstības projekta ilgtspēja	21
3. Objekta darbības un restaurācijas koncepcija	22
4. Objekta plānotie darbības rezultāti.....	25
4.1. Objekta pasākumu programmas raksturojums.....	25
4.2. Objekta apmeklētāju skaita un telpu noslogojuma raksturojums.....	28
5. Tirgvedības komunikācija un publicitāte	29
6. Monitoringa rādītāji	30
PIELIKUMI	31

Ievads

Daugavpils cietoksnis ir apjomīgākā 19. gadsimta sākuma militārā būve Baltijā, kas bez lielām izmaiņām saglabājusi oriģinālo izskatu līdz mūsdienām. Cietokšņa komplekss pakāpeniski tiek atjaunots, Marka Rotko mākslas centrs radījis stabilu apmeklētāju plūsmu — aktuāls ir jautājums par pievienoto vērtību citām cietokšņa kompleksa ēkām, kas šobrīd stāv tukšas. Ēka Nr. 50 **Inženieru arsenāls** Daugavpils cietoksnī (Daugavpils pilsētas pašvaldības īpašums) ir viena no celtnēm, kuras atjaunošana varētu radīt būtisku pievienoto vērtību Daugavpils pilsētas un Latgales kā tūrisma galamērķa attīstībai.

Ieguldot kultūras mantojuma kvalitātes uzlabošanā un jauna tūrisma piedāvājuma satura izveidē, tiešā veidā tiek kāpināta kultūras mantojuma piekļuve, dažādotos reģionālā centra saturīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas, veicināta vietējās sabiedrības dzīves kvalitāte, iegūst pilsētas mārketingu, jo Daugavpils cietoksnim piemīt liela **simboliskā vērtība**. Tiktu stiprināta vietējās kopienas identitāte, piederības sajūta pilsētai. Daugavpils pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2014.-2030. gadam dokumentā cietoksnis uzsvērts kā viens no raksturīgākajiem pilsētas reprezentatīvā tēla elementiem “Pilsētas simbols ir CIETOKSNIS: Austrumeiropā vienīgais bez pārmaiņām saglabājies 19. gs. 1.puses cietokšņa paraugs, stilistiski viengabalains klasicisma stila ansamblis, kura plānojuma pamatā ir nocietināta ideālā pilsēta ar regulāros kvartālos sadalītu teritoriju”.

Atbilstoši Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādņem 2014.-2020. gadam, Daugavpils no piekļuves un infrastruktūras attīstības viedokļa, reģionālā centra funkcionalitātes akcentēta kā viena no **tūrisma eksportspējīgākajām teritorijām valstī**. Starptautiskā tūrisma attīstību veicinošs faktors ir kvalitatīvu lielas kapacitātes nakšņošanas un sabiedriskās ēdināšanas piedāvājumu esamība pilsētā.

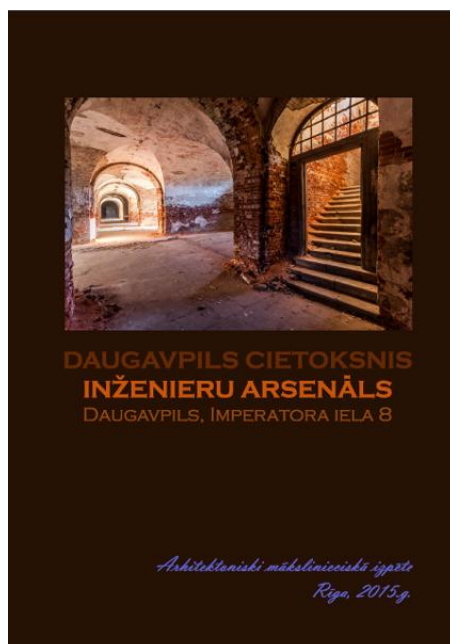
Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.-2020. gadam “Radošā Latvija” citu starpā uzsver, ka **radošais potenciāls inovāciju attīstībai** netiek pilnībā izmantots, tostarp nepietiekami izmantojot sadarbības iespējas un ciešākas saiknes veidošanu ar tehniskajām jomām”. Muzeja ekspozīcijai ne tikai būtu uzdevums kļūt par noteikta vēstures posma tehnikas attīstības demonstrējumu, bet vienlaikus jārosina impulss tehnoloģiskās domāšanas attīstībai, inovāciju un radošo eksperimentu rezultātu pārnesei praktiskā pielietojumā starpdisciplinārās jomās. Ekspozīcija un cietokšņa vide kopumā sniegtu pastiprinājumu STEM jomu (zinātne, tehnoloģijas, inženierzinātnes un matemātika) akcentu izcelšanai, kas ir nozīmīga **prioritāte izglītojošā saturā sabiedrībai**¹. Tādējādi ārpus nozīmīga devuma kultūras mantojuma saglabāšanai un tūrisma attīstībai sociālekonomiskā ziņā, jaunveidojamās ekspozīcijas saturs kļūs nozīmīgs atbalsts gan pilsētas, gan apkārtējo novadu izglītības iestādēm. Muzejs perspektīvā pildītu neformāla radoša STEM un IKT jomas centra funkciju ar devumu izglītības kvalitātes pastiprināšanai, kas tiktu īstenots ar mūsdienīgām muzejpedagoģiskajām pieejām.

¹ Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.-2020. gadam

1. Inženieru arsenāla ēkas stratēģiskie resursi tūrisma attīstībai

1.1. Nozīmīgākās vērtības tūrisma attīstībai

Daugavpils arhitektūra minēta starp konkurētspējīgākajiem kultūras tūrisma resursiem ar attīstības potenciālu, pilsētas mērogā izceļot arī **radošās pilsētvides** resursus, kas īpaši piemēroti oriģinālu kultūras tūrisma produktu veidošanai ²

1.attēls. 2015. gadā veikta Daugavpils cietokšņa Inženieru arsenāla ēkas arhitektoniski mākslinieciskā izpēte. Dokuments iekļauts šīs objekta ilgtermiņa darbības stratēģija pielikumā.

1.2. Daugavpils cietokšnis kopējā Latgales tūrisma plūsmā un konkurētspējas salīdzinājumā

Investīcijām objektos, kas jau atrodas Latgales lielākajā tūrisma plūsmā, ir daudz lielāka ietekme uz uzņēmējdarbību. Ar jaunu tūrisma produktu veidošanu un tūrisma multiplikatora efektu iespējams panākt lielāku komerciālo atdevi, vienlaikus sekmēt ceļotāju kvalitatīvi pavadīta laika paildzināšanos. Ņemot vērā, ka jau tagad Latgales reģions nacionālā mērogā ir pirmajā vietā pēc garajiem ceļojumiem ar nakšņošanu, tad ietekme uz vairākdienu ceļotājiem pieaugs arī īsāko ceļojumu segmentā. Daugavpils kultūras mantojuma atjaunošana atbilst konkurences akcentēšanas scenārijam “stiprināt stipros”. Tūristu – nakšņotāju plūsma Daugavpilī ir visnozīmīgākā (teju puse no visiem Latgales nakšņojumiem). No galvenā pakalpojumu centra – Daugavpils – tūrisma aktivitātes pakāpeniski var virzīties uz perifērām vietām.

² Latvijas tūrisma mārketinga stratēģija 2010. – 2015. gadam. (2010). Rīga: Tūrisma attīstības valsts aģentūra

Daugavpils ir izcelta Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnes 2014.-2020. gadam starp tūrisma eksporta konkurētspējīgākajām teritorijām³ – ko ar pārējām projekta vietām savieno tūrismam nozīmīgu ceļu tīkls. Jau šobrīd Daugavpils līdzās Aglonai, Preiļiem, Ludzai, Krāslavai, Daugavas lokiem u.c. veido tūristiem populārākās vietas Latgalē, ko apliecina dati par apmeklējumu skaitu. Līdz šim Latgalē tūrisma attīstībai investīciju apjoms infrastruktūrā bijis mazāks kā Rīgā, Kurzemē vai Zemgalē. Daugavpils cietoksnis kopumā raksturojams ar labu piekļuvi, atvērtību sabiedrībai un ir integrējies esošajā tūrisma galamērķa sistēmā, īstenojot sadarbību ar privāto tūrismu atbalstošo pakalpojumu sniedzējiem (tostarp ēdināšanas, naktsmītņu u.c. pakalpojumiem).

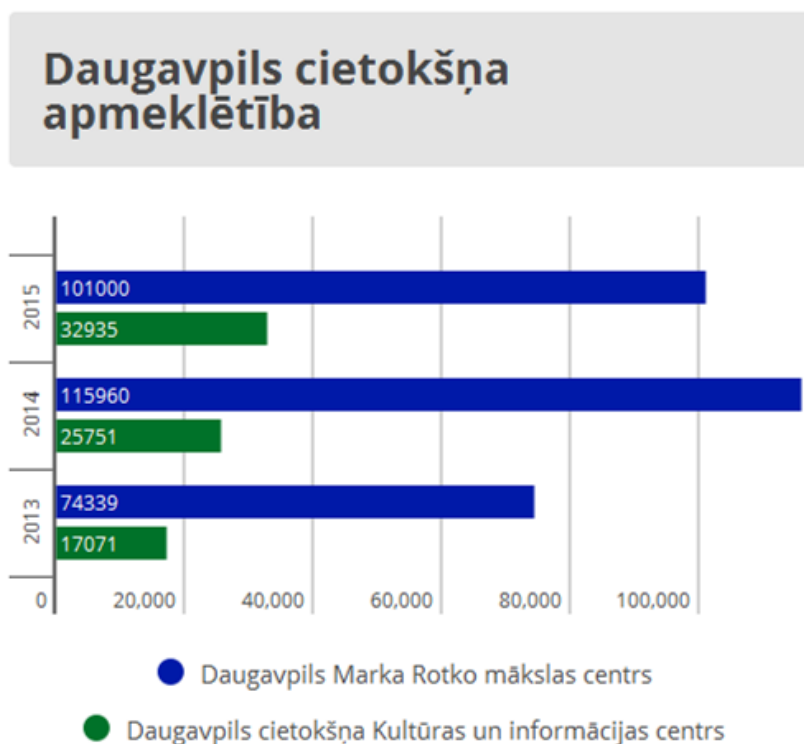
Daugavpils cietokšņa apmeklējums ir iespējams, brīvi iekļūstot kopējā cietokšņa apbūvē, līdzīgi kā to dara ~1200 iedzīvotāji, kuru dzīves vieta ir kāda no daudzstāvu apbūves ēkām cietoksnī. Taču tas dod vispārēju priekšstatu par vietu un netuvina padziļinātai vietas izziņai. Cita iespēja ir Daugavpils Marka Rotko mākslas centrs bijušā Artilērijas arsenāla ēkā un Daugavpils cietokšņa Kultūras un informācijas centrs, kas izvietojies bijušajā Ūdens paceļamajā ēkā.

Daugavpils cietokšņa Kultūras un informācijas centrs izveidots bijušajā Ūdens paceļamajā ēkā, kuras pamati likti 1865. gadā. Kādreiz ēka kalpoja kā ūdens apgādes ierīce visam cietoksnim un arī nodrošināja cietokšņa bulvāra strūklakas darbību. Kā vēsta Krievijas valsts kara vēstures arhīva dati – 1889. gadā cietoksnī jau darbojās pilnvērtīga ūdensapgādes sistēma. No trijām akām, kas bija ierīkotas Daugavas krastā, ar tvaika mašīnas palīdzību tika papildīts ēkā esošais 3000 spaiņu rezervuārs – milzīga kniedēta metāla ūdens tvertne. Tā ir saglabājusies ļoti labā stāvoklī un šodien simboliski vēsta par ēkas vēsturisko un industriālo nozīmi. Ēkas restaurācijas darbi notika 2009. – 2011. gadā Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta līdzfinansētā projekta “Ūdenstornā ēkas paraugrestaurācija un apsaimniekošana Daugavpils cietoksnī” ietvaros. Projektu īstenoja Daugavpils pilsētas dome. Pēc ēkas restaurācijas darbiem šeit ierīkots Daugavpils cietokšņa Kultūras un informācijas centrs. Tā darbības mērķis ir rūpēties par Daugavpils cietokšņa kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu, kultūras pieejamības nodrošināšanu un jaunu kultūras pakalpojumu radīšanu un popularizēšanu.

Daugavpils cietokšņa Kultūras un informācijas centrā var ne tikai iepazīties ar cietokšņa vēsturi, mūsdienu aktivitātēm un nākotnes attīstības plāniem, bet arī saņemt tūrisma informatīvos materiālus, iegādāties suvenīrus, kā arī pasūtīt ekskursiju gida pavadībā pa Daugavpils cietoksnī. Kultūras un informācijas centrs pilnveido arī sabiedrisko dzīvi Daugavpils cietoksnī, organizējot izzinošus kultūras masu pasākumus, kā arī rūpējas par kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanu tūrisma pakalpojumu pilnveidošanu. Centra darbinieki izstrādā tematiskas ekskursijas veltītas Daugavpils cietokšņa vēstures izziņai, kā arī organizē dažādus pasākumus Daugavpils cietoksnī. Muzeju naktis un Eiropas

³ Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnes 2014.-2020. gadam. (2014). Rīga: LR Ekonomikas ministrija.

kultūras mantojuma dienas jau kļuvušas tradicionālas un plaši apmeklētas. 2016. gadā otro reizi rīkoto Starptautisko kara vēstures rekonstrukcijas klubu festivālu apmeklēja ap 7 tūkstošu pilsētnieku un pilsētas viesu, kas padarīja šo interesanto krāšņo un daudzveidīgo pasākumu par otru vispopulārāko pasākumu Daugavpilī pēc Pilsētas svētkiem.

2.attēls. Daugavpils cietokšņa apmeklētību raksturojošie skaitļi –tūristu vidū populārais Daugavpils Marka Rotko mākslas centrs un Daugavpils cietokšņa Kultūras un informācijas centrs, kam ir atbalsta infrastruktūras funkcija

Pateicoties **Daugavpils Marka Rotko mākslas centra** atvēršanai publiskai apskatei 2013. gadā, Daugavpils cietokšņa apmeklētība pieauga ļoti strauji. Jau pirmajā nepilnajā darbības gadā tie bija ~75 tūkstoši. Bet jau nākamajos divos gados pārsniedza 100 tūkstošus apmeklējumu. M. Rotko mākslas centrs – daudzfunkcionāls laikmetīgās mākslas un kultūras centrs Daugavpils cietoksnī. Vienīgā vieta Austrumeiropā, kur tiek piedāvāta iespēja iepazīties ar Marka Rotko oriģināldarbiem, kā arī ar Latvijas un ārvalstu mākslinieku pastāvīgām un mainīgām ekspozīcijām vairāk nekā 2000 m² platībā. Centrā pieejama kafejnīca “Arsenāls” un suvenīru kiosks.⁴

Otrais populārākais objekts cietoksnī ir Daugavpils cietokšņa Kultūras un informācijas centrs. Tā apmeklētība svārstās no 17 līdz 40 tūkstošiem gadā. Esošā tūrisma plūsma un iepriekšējie veiksmīgie piemēri ar strauju apmeklētības kāpumu iedrošina prognozēt lielāku izaugsmi jaunajai vietai (tehnikas muzejam).

⁴ <http://www.rothkocenter.com/> (skat. 24.02.2017.)

Raksturojot tūrisma plūsmu tūristu mītnēs, jāuzsver, ka Daugavpils ir nozīmīgākais reģiona nakšņošanas galamērķis. 2015. gadā kopā pavadītās nakts Daugavpils tūristu mītnēs sastāda 54702, no tām ārvalstu tūristu pavadītās nakts – 22220. 2014. gadā kopā pavadītās nakts Daugavpils tūristu mītnēs sastāda 58906, no tām ārvalstu tūristu pavadītās nakts -22300⁵. Ņemot vērā, ka Latgalē vidējais gultasvietu noslogojums pēdējo trīs gadu laikā ir svārstījies ap 20% (visa gada laikā)⁶, tad vērtētais nakšņojumu maksimālais apjoms Daugavpilī gada laikā svārstās ap 60 tūkst. Objektīvi, izvērtējot naktsmītņu piedāvājumu un gultasvietu noslogotību, Daugavpils tūristu mītņu kapacitāte ir nedaudz lielāka par CSB raksturoto. Izņemot Daugavpils pilsētu, citu D-Latgales novadu kapacitāte ir mazāka par 500 gultasvietām. Tas norāda uz savstarpēju papildinātību, ka Daugavpili izmanto kā galveno nakšņošanas un pakalpojumu centru dažādos ceļojumu maršrutos, kas skar D-Latgali. Īpaši tas attiecas uz lielākajiem publiskajiem pasākumiem, kas piesaista vienlaikus lielu apmeklētāju skaitu, tostarp ar nakšņošanas nepieciešamību. Kopējais numuru skaits tūristu mītnēs šajos D-Latgales novados ir 936, kas pēc vidējā tūristu mītņu noslogojuma Latgalē varētu sasniegt ~68 tūkstošus nakšņojumu gadā.

1.tabula. Tūristu mītņu piedāvājums D-Latgales novados

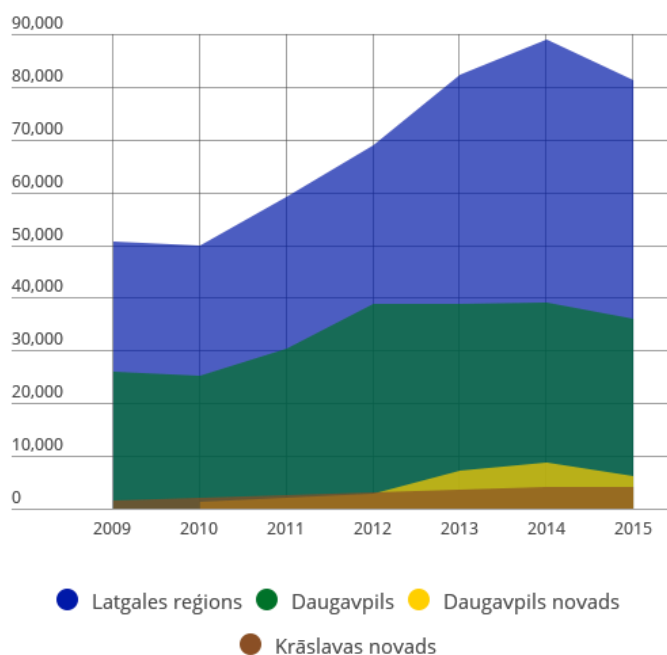
Tūristu mītņu piedāvājums D-Latgalē

novads	tūristu mītņu skaits	numuru skaits	gultas vietu skaits	vidēji - gultasvietas numurā
Aglonas novads	23	108	401	3,71
Daugavpils pilsēta	27	398	828	2,08
Daugavpils novads	23	118	307	2,60
Krāslavas novads	26	144	425	2,95
Ludzas novads	11	139	293	2,11
Preiļu novads	6	29	76	2,62

⁵ Daugavpils novada Tūrisma informācijas centra dati, 2016

⁶ Aprēķinot pēc CSB (2013-2015) datiem uz Latgales reģionu kopumā.

Apkalpoto viesu skaita dinamika tūristu mītnēs Latgalē

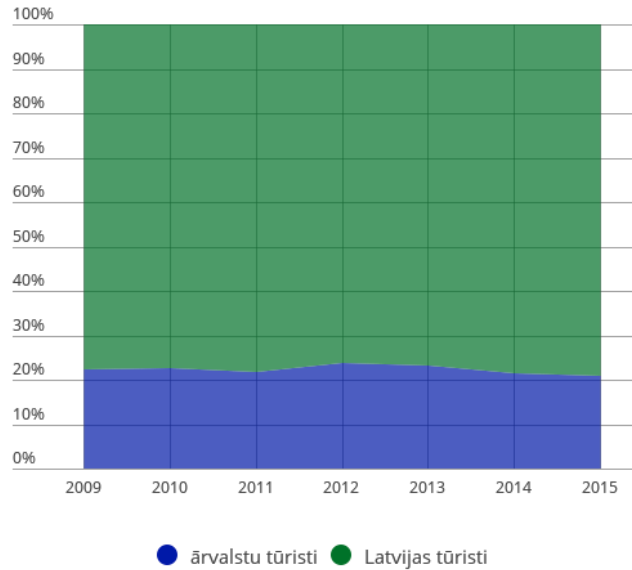
3.attēls. Apkalpoto viesu skaita dinamika tūristu mītnēs Latgales reģionā un vairākos D-Latgales novados. Avots: Centrālās statistikas pārvaldes dati, 2016

Centrālās statistikas pārvaldes reģistrētais tūristu skaits – nakšņotāji, kas izmantojuši tūristu mītnu pakalpojumus, pēdējos gados svārstās starp 80 un 90 tūkstošiem. Aptuveni puse no nakšņojumiem ir Daugavpils pilsētā, norādot uz tās pievilcību viesiem. Atbilstoši citu tūrisma galamērķu piemēriem, apmeklējumu skaits tūristu piesaistēs ir vismaz 10 reīzu lielāks (pārsniedzot 1 milj. apmeklējumu gada laikā reģionā), iesaistot viendienas ceļotājus, arī vietējos apmeklētājus no tuvākajiem novadiem. Gandrīz puse no tūristu mītnēs apkalpoto viesu skaita reģistrēta Daugavpils pilsētā, kas ir visa reģiona lielākais pakalpojumu centrs.

Tūrisma eksporta daļa visā Latgalē ir stabila un iepriekšējo septiņu gadu laikā svārstās vien dažu procentu robežās. **Aptuveni piektā daļa – 20% no kopējā nakšņotāju skaita Latgalē ir ārvalstnieki.** Tas norāda uz vietējā tirgus lielo īpatsvaru viesmīlības sektorā. Pēc Daugavpils cietokšņa Kultūras un informācijas centra 2016. gadā apkalpoto ceļotāju datiem: no Latvijas – 79%, bet no ārzemēm – 21% (t.sk. Lietuva 5.85%, Krievija 2.93%, Baltkrievija 2.38%, Polija 1,12%)⁷. Ārvalstu nakšņotāju skaita proporcija Daugavpils pilsētā ir divas reizes lielāka, kā vidēji Latgales reģionā kopumā un sasniedz pat 40% gadā.

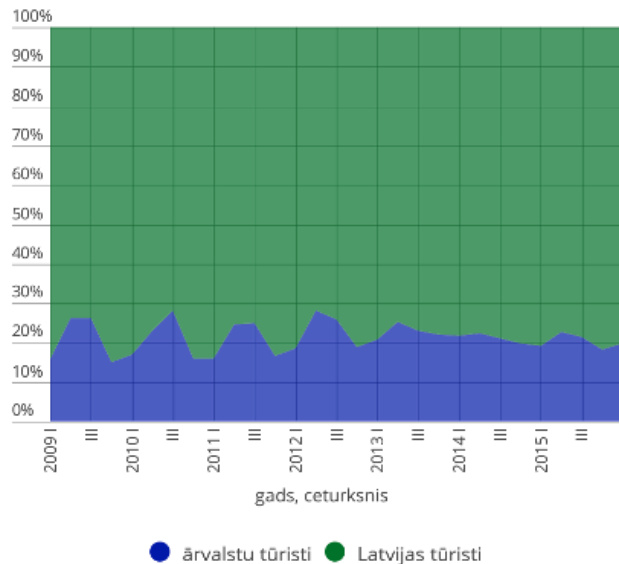
⁷ Daugavpils cietokšņa Kultūras un informācijas centra dati, 2017

Latgales tūrisma eksporta īpatsvars pēc tūristu mītnēs apkalpoto personu skaita

4.attēls. Tūrisma eksporta īpatsvars pēc apkalpoto viesu skaita tūristu mītnēs Latgales reģionā. Avots: Centrālās statistikas pārvaldes dati

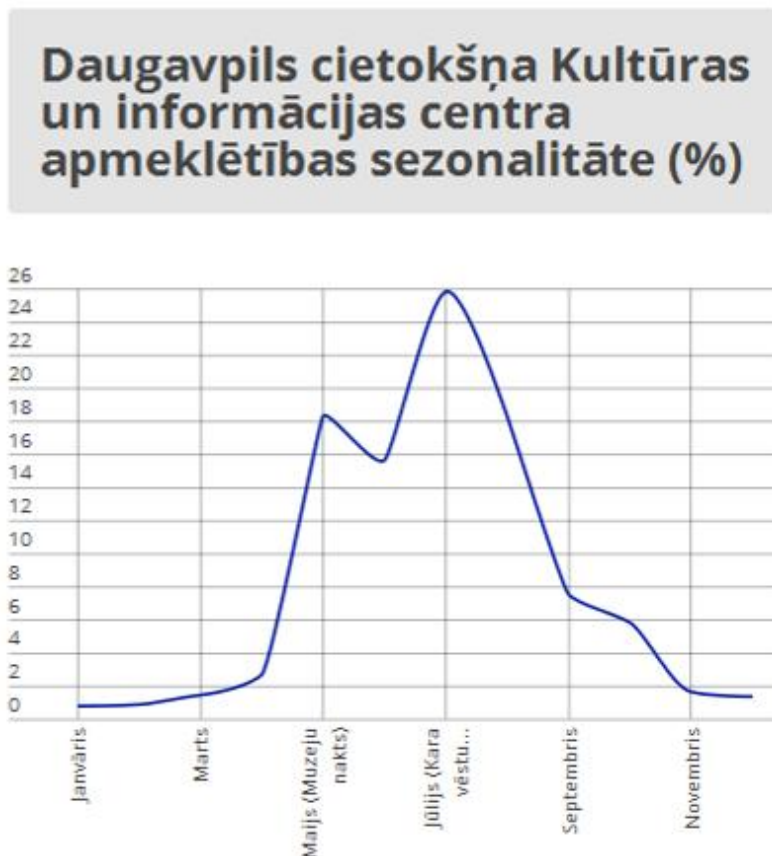
Tūrisma eksports un sezonālitate Latgalē

Pēc tūristu mītnēs apkalpoto personu skaita

5.attēls. Sezonālitates izpausmes vietējā un ārvalstu tūristu segmentā tūristu mītnēs Latgales reģionā. Avots: Centrālās statistikas pārvaldes dati

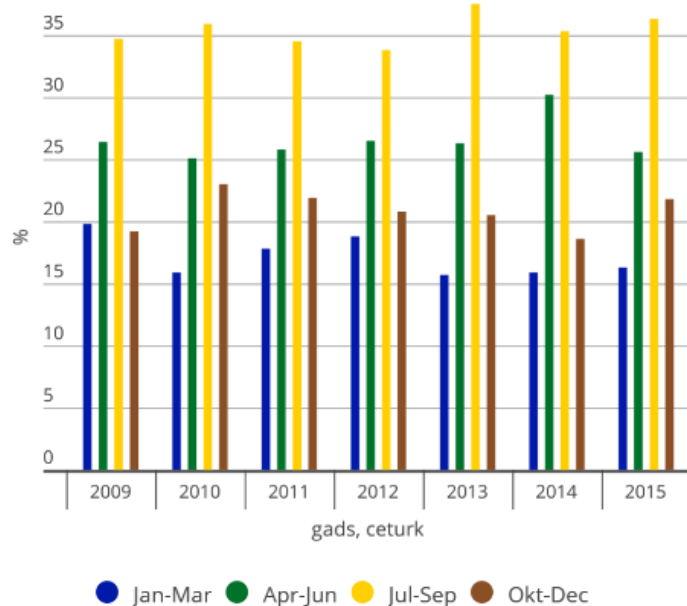
Latgalē kopumā tūrisma sezonālitate ir izteikta līdzīgi kā citos Latvijas galamērķos. Pieprasītākie ir vasaras mēneši. Attiecīgi otrajā un trešajā ceturksnī ir vērojams izteikts pieaugums, īpaši to attiecinot uz ārvalstniekiem. Pēdējos trijos gados ārvalstnieku nakšņotāju segmentā sezonālitates ietekme ir minimāli mazinājusies.

6.attēls. Sezonālitates izpausmes tūristu piesaistē Daugavpils cietoksnī – izceļas muzeju nakts pasākuma laiks un populārākais apmeklējumu laiks - jūlija mēnesis. Avots: Daugavpils TIC dati.

Daļēji sezonālitates problemātiku iespējams mazināt ar lielāku vietējo pašpatēriņu.

Tūrisma sezonālitate Latgalē

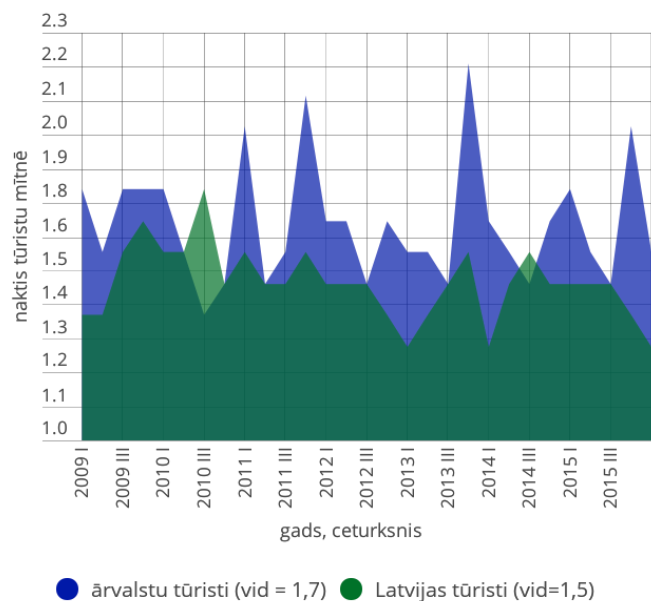
Pēc kopējā apkalpoto personu skaita tūristu mītnēs pa ceturkšņiem

7.attēls. Sezonālitates izpausmes kopējā tūrisma plūsmā tūristu mītnēs Latgales reģionā.

Avots: Centrālās statistikas pārvaldes dati

Analizējot kopējā tūrisma plūsmu, nav izteiktas tendences sezonālitates negatīvajām sekām mazināties. Atsevišķos gados sezonālitates izpausmes ir svārstīgas. Trešais ceturksnis raksturīgs ar stabilu trešo daļu no visa apkalpoto personu skaita tūristu mītnēs. Nakšņotāju skaits pirmajā ceturksnī pat ir samazinājies no kopējās proporcijas, ja salīdzina ar 2009. vai 2012. gadu, lai arī kopējais ceļotāju skaits ir pieaudzis un pieaugums pamatā ir vasaras mēnešu laikā. Kultūras tūrisms pilsētvidē ir mazāk pakļauts sezonālitatei. Tas pamatā liek koncentrēties uz lielāko tūrisma plūsmas daļu siltajos gada mēnešos, bet starpsezonas laiku izmantot publiskiem pasākumiem un darbam ar tuvāko pilsētu apmeklētājiem (tostarp muzejpedagoģiskās programmas u.c.).

Tūristu uzturēšanās ilgums Latgalē

8.attēls. Tūristu uzturēšanās ilgums tūristu mītnēs Latgales reģionā. Avots: Centrālās statistikas pārvaldes dati

Tūristu vidējais uzturēšanās ilgums Latgales galamērķī ik gadu ir svārstīgs. Tas nav tik ļoti pakļauts sezonālībai. Pat pretēji – ārvalstu viesu lielākais uzturēšanās ilgums ir ceturtajā ceturksnī – vismaz četros iepriekšējos gados, pārsniedzot vidēji divas nakts. Daļēji tas saistīts ar Lietuvas viesstrādniekiem Daugavpils būvniecības vai ceļu būves sektorā, arī ar tūristu ierašanos uz Jaungada svinībām u.c.

Latgalei, izteiktāk kā citiem Latvijas reģioniem, ir raksturīgs augstāks vietējo tūristu uzturēšanās ilgums – vidēji 1,5 nakts. Tas saistīts ar attālumu no tūristu cilmvietām un Latgales kā vienota galamērķa uztveri, viena ceļojuma laikā ietverot savstarpēji saistītu vairāku novadu un pilsētu apmeklējumu. To apstiprina tūrisma plūsmas savstarpējo telpisko kopsakarību analīze, kas veikta Rāznas Nacionālajā parkā⁸. Izteikti lielākā daļa Rāznas NP apmeklētāju pirms vai pēc Rāznas NP tūristu piesaistēm apmeklējuši plašāku apvidu – Latgali kopumā. Apmeklējuma maršrutā izteikti ieskicējas D-Latgale – kā nozīmīga daļa no populārākā Latgales lokveida maršruta. Slutišķu sādža un Daugavas loki ir cieši saistīti ar Daugavpils, Krāslavas, Aglonas un Preiļu apmeklējumu.

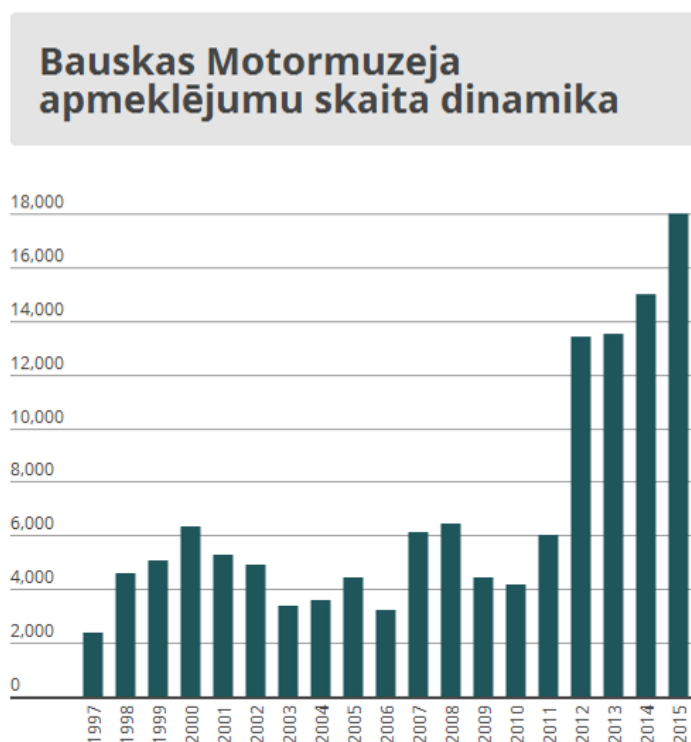
Vērtējot atsevišķu tūrisma galamērķu atpazīstamību kopējā Latgales tūrisma kartē starp Rāznas NP apmeklētājiem, visspilgtāk atpazīstamais tūrisma centrs Latgalē ir Aglona. Puse no visiem intervētajiem piemin arī Daugavas lokus bez skaidri izteikta centra (līdz šim Slutišķu sādža ir starp populārākajām Daugavas loku tūristu piesaistēm, bet bez apmeklētāju centra funkcijas), taču

⁸ Klepers, A. (2012). Tūrisma telpiskās struktūras Latvijā, to veidošanās, izpausmes un nozīme galamērķu virzībai tirgū. Promocijas darbs.

tāpēc bieži tiek minēti abi tuvākie lielie centri: Daugavpils un Krāslava. Kā tūrisma pilsētas ar salīdzinoši augstāku rādītāju ir arī Rēzekne un Preiļi. Šādā telpiskā izkārtojumā summējas arī apmeklēto vietu secība, kas zināmā mērā apstiprina, ka atpazīstamākās vietas Latgalē, kas saistāmas ar tūrismu, līdzīgā secībā tiek arī iepazītas. Esošās tūrisma plūsmas analīze norāda uz lielu kopēju saistību starp Dienvidlatgales tūrisma centriem: Aglonu, Daugavpili, Daugavas lokiem, Krāslavu, Preiļiem, Rēzekni un Ludzu. Tas saglabā potenciālu veidot vienotu piedāvājumu tūrismā, orientējoties tieši uz tūristiem, kuri nakšņo uz vietas galamērķi. Turklāt šim maršrutam ir sens vēsturisks pēctecīgums. Līdzīgi, pamatojoties uz dzelzceļa tīkla pieejamību, Latvijas apceļošanas akcijas ietvaros tika izveidots pirmais Latgales paraugmaršrutus, ko izstrādāja LR Tūrisma birojs (1937. g.) tā vadītāja Kārļa Vanaga vadībā. Tajā secīgi ietvertas šādas vietas: Rīga-Krāslava-Daugavpils-Višķi-Aglona-Rušoni-Rēzekne-Ludza.

1.3. Konkurences izpausmes

Aplūkojot Tehnikas muzeja ierīkošanu Daugavpilī kā reālu renovējamās ēkas saturu, analizēta apmeklētība Bauskas Motormuzeja filiālē. Tā ir reģionāla tūristu piesaiste, lai arī atrodas tālāk no lielajiem nacionālas nozīmes centriem. Tuvāk Daugavpilij ir kara tehnikas privātā kolekcija Svences muižā, kas arī ir publiski aplūkojama. Tomēr tā ir citas nišas tehniskā kolekcija, kas ir vairāk statistiska un vēlme piesaistīt plašāku sabiedrības uzmanību netiek speciāli pastiprināta.

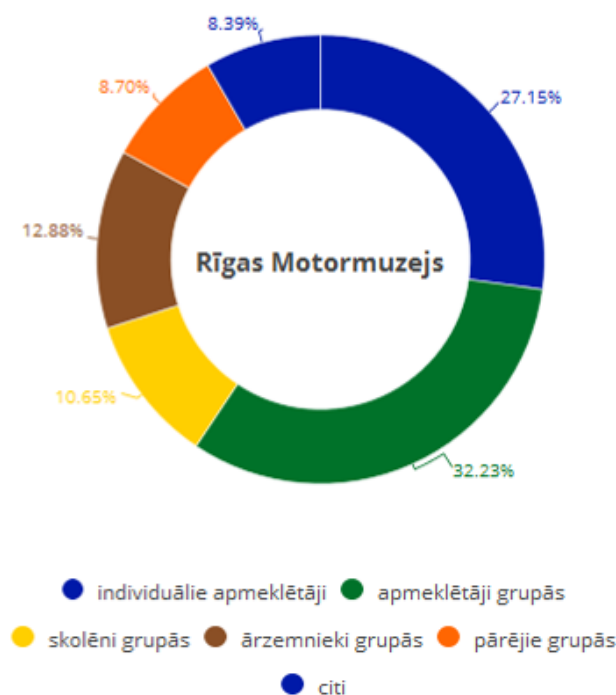

9.attēls. Apmeklētības izmaiņas Bauskas novada Motormuzeja filiālē. Avots: SIA *Nocticus* dati.

Bauskas Motormuzeja apmeklējumu skaits gada laikā nepārsniedz 18 tūkstošus, kas ir vismaz divas ar pusi reizes mazāk nekā Daugavpils iecere (45 tūkstoši). Tomēr lielākais apmeklētības skaits pēdējos gados Bauskas muzejā,

kas lēcienveidīgi pieauga, arī bija saistīts ar ekspozīcijas labiekārtošanu un investēšanu ēkas piekluvē.

Rīgas Motormuzeja apmeklētāju segmenti

10. attēls. Rīgas Motormuzeja mērķauditoriju dalījums pēc reāliem apmeklējumiem 2015. gadā

Rīgas Motormuzeja apmeklētāju skaits svārstās ap 20 tūkstošiem – 21170 (2014. g.) un 17940 (2015. g.). Taču gandrīz gadu tas bija slēgts apmeklētājiem remontdarbu un ekspozīcijas maiņas dēļ. Pēc vērienīgas rekonstrukcijas muzeja atklāšana notika 2016. gada 1. jūlijā un jau pirmajos piecos mēnešos to bija paspējuši apmeklēt 92 000 cilvēku⁹. Tas ir savrupi novietots muzejs, kuru apmeklē ar speciālu interesi par automašīnām. Daugavpils situācijā par labu spēlē cietoksnis, jo tā apmeklējums piesaista lielāku daļu publikas. Daugavpils ekspozīcijā nozīmīgi būtu ietvert kādu ar cietokšņa autentisko vidi vienojošu spēkratu – karieti, u.c.

Rīgas Motormuzeju Muzeju nakts ietvaros apmeklēja vairāki tūkstoši. Bauskas filiālē (16.05.2016) muzeju nakts ietvaros bijuši ~4000 apmeklētāju. Labi pārdomāti publiskie pasākumi ir svarīgs instruments, lai pārvaldītu tūrisma plūsmu galamērķī. Lielākā daļa ir individuālie apmeklētāji, kam seko organizētas grupas. Problemātiski noteikt eksporta plūsmas proporciju individuālo apmeklētāju segmentā. Iegādājoties biļeti, netiek fiksēta pircēja izcelsmes vieta, kā tas ir ar organizētām grupām.

⁹ Rīgas Motormuzeja 2016. gada notikumu TOP 5. <http://www.motormuzejs.lv/index.php/jaunumi/404-rigas-motormuzeja-2016-gada-notikumu-tops> (skat. 06.03.2017.)

1.4. Galvenās mērķgrupas

2.tabula. Daugavpils cietokšņa Tehnikas muzeja prioritāro apmeklētāju mērķgrupu noteicošās pazīmes

Daugavpils cietokšņa prioritārās mērķgrupas

	AUGSTA PRIORITĀTE	PRIORITĀTE
ceļotāju kompānijas sastāvs	organizētas grupas (tūrisma firmu vai darba kolektīvu u.c.)	individuālie tūristi (t.sk. ģimenes, draugu kompānijas)
ceļojuma motīvs	kultūras tūrists (izzinoši ceļojumi, t.sk. publisko kultūras pasākumu apmeklēšana), vietējie un viņu viesi	Cietokšņa apmeklējums plašāk, bez specifiskas intereses tieši par automašīnām
ceļošanas transporta līdzeklis līdz tūristu piesaistēm	autobuss, kājām vai ar sabiedrisko transportu	vieglā automašīna (ūdenstūristu segmentam – laiva). Mazāk nozīmīgi – velo.
maksātspēja	vidēja maksātspēja	zema maksātspēja
ceļotāju cilmvieta	Daugavpils & Pierīga, Rīga, Vidzeme, Zemgale, lielākās Latvijas pilsētas.	Lietuva (perspektīvā – R-Krievijas apgabali, Baltkrievija)
demogrāfiskās pazīmes	ceļotāji darbības vecumā	seniori, skolēni
dzīvesstils & izturēšanās	tradīciju cienītāji, populārās kultūras baudītāji, specifiska interese par automašīnām, par antikvārām vērtībām	racionālie reālisti un "mājās sēdētāji", publisko pasākumu apmeklētāji

Daugavpils TIC vērtējumā nesenās izmaiņas par tūrisma plūsmu norāda uz stabilu kopējo apmeklējumu apjomu un uz izmaiņām atsevišķu tirgu tendencēs: "Kopējais kultūrvēsturisko, dabas objektu un aktīvās atpūtas objektu apmeklētāju skaits Daugavpilī 2016. gada 1. janvārī – 31. oktobrī bija 460 604, kas ir par 17 488 apmeklētājiem jeb 4% vairāk nekā šajā pašā periodā 2015.gadā. 2016. gada 1. janvārī – 31. oktobrī Daugavpils TICā tika apkalpoti 21221 cilvēki, kas ir par 23% mazāk nekā šajā pašā laika periodā 2015. gadā. Kopumā, 70% no visiem apmeklētājiem bija Latvijas iedzīvotāji un 30% ārzemju tūristi. Apkopojot pieejamo informāciju, var secināt, ka kopumā Daugavpils TICā samazinājās Latvijas apmeklētāju skaits, taču pieauga ārvalstu apmeklētāju skaits salīdzinājumā ar šo pašu laika periodu pērn. Daugavpils TICā šogad samazinājās tūristu plūsma no Krievijas, Igaunijas un Polijas, taču pieauga tūristu skaits no Lietuvas, Baltkrievijas, ASV un Turcijas. Tūristi no ASV un Turcijas veido darījuma tūristu segmentu, jo do to tūristu ceļojuma motīvs galamērķī ir piedalīšanās pieredzes apmaiņas programmās Daugavpils mācību iestādēs."

1.5. Objekta darbības pilnvarojums

Daugavpils cietokšņa Inženierarsenāla ēka Imperatora ielā 8 atrodas Daugavpils pilsētas domes īpašumā. Tā ir nodota pašvaldībai ar 27.09.2016. Ministru kabineta rīkojumu Nr. 549, lai rūpētos par kultūru un sekmētu tradicionālo kultūras vērtību saglabāšanu un tautas jaunrades attīstību, tai skaita lai sniegtu atbalstu kultūras pieminekļu saglabāšanai.

Ir paredzēts, ka jaunizveidojamais objekts (tehnikas centrs jeb muzejs) veidos atsevišķu struktūrvienību Daugavpils pilsētas pašvaldības Tūrisma attīstības un informācijas aģentūras (turpmāk – Tūrisma attīstības un informācijas aģentūra) paspārnē. 2017. gada sākumā Tūrisma attīstības un informācijas aģentūrā struktūrā ietilpst Daugavpils Tūrisma informācijas centrs, Daugavpils cietokšņa Kultūras un informācijas centrs, kā arī ekspozīcija „Šmakovkas muzejs”.

Jaunā objekta darbību regulēs gan Daugavpils pilsētas pašvaldības, gan Tūrisma attīstības un informācijas aģentūras nolikums.

1.6. Objekta vadības modeļa un organizatoriskās struktūras raksturojums

Ir paredzēts, ka Tehnikas muzeju vadīs direktors (1 likme). Viņš būs tieši pakļauts Tūrisma attīstības un informācijas aģentūras direktoram vai direktora vietniekam – cietokšņa pārvaldniekam.

Pamatstatu veidos 5 zāļu uzraugi (5 likmes), 4 apkopēji (4 likmes) un 1 saimniecības darbinieks (1 likme). Objekta grāmatvedību un mārketingu centralizēti nodrošinās Tūrisma attīstības un informācijas aģentūra. Pēc nepieciešamības uz 0.5 likmes vēlāk štos varētu būt pieņemts grāmatvedis un/vai juriskonsults. Ceļu satiksmes drošības direkcija nodrošinās antīko spēkratu uzturēšanas tehnisko speciālistu kā ārštata darbinieku par saviem līdzekļiem.

1.7. Objekta misija, vīzija un vērtības

Tehnikas muzeja **misija**: sniegt Daugavpils pilsētas iedzīvotājiem un viesiem priekšstatu par tehnikas un industriālo tehnoloģiju attīstību Latvijas, Latgales un Daugavpils teritorijā no visnenākajiem laikiem līdz 20. gadsimtam, rosinot iedvesmoties tehnoloģiskā dizaina kvalitātē un radot telpu jauniem radošiem eksperimentiem nākotnē.

Tehnikas muzeja **vīzija**: lielākais tehnikas un industriālā mantojuma muzejs Latgalē un pierobežu reģionā pēc apmeklētāju skaita, kurš uztur mantojuma vērtības, veic zinātnisko darbību un iesaistās sabiedrības izglītošanā un jaunu vērtību radišanā.

Tehnikas muzeja **vērtības**: ar Latvijas un Daugavpils vēsturi saistītā tehnika un tehnoloģijas, industriālais mantojums, tehnoloģiskā dizaina kvalitāte, tā popularizēšana plašākā mērogā. Vietas prezentēšana un tēmas interpretācija

tiek veidota pēc ICOMOS hartas par kultūras mantojuma vietu interpretāciju un prezentēšanu¹⁰

2. Inženieru arsenāla ēkas attīstības virzieni un prioritārie uzdevumi

1. Jaunveidojamos tūrisma produktos iekļaut tūrisma politikā noteiktos konkurētspējīgu tūrisma pakalpojumu kritērijus: nodrošinot esošo vietu attīstības iestrāžu pēctecīgumu, ietverot tematiskus lokālos un latgaliskos akcentus, attīstot augstāku kultūras mantojuma pievienoto vērtību, radot vērtīgu pieredzējumu, iesaistot apmeklētājus, attīstot kvalitatīvu piedāvājumu.

2. Objekta atjaunošanā ievērot kultūras pieminekļu restaurācijas principus un labo praksi, lai panāktu kultūrvēsturisko vērtību maksimālu saglabāšanu un ilgtspējīgu uzturēšanu.

3. Ņemot vērā, ka Tehnikas muzeju ir plānots attīstīt tikai Inženierarsenāla ēkas Rietumu korpusā (ar galveno ieeju no Imperatora ielas), ir svarīgi nodrošināt arī pārējo ēkas korpusu saglabātību un attīstību vidējā termiņa perspektīvā. Austrumu korpusā varētu iekārtot cietokšņa vēstures muzeju, kas ir pieprasīta tematika no cietokšņa apmeklētāju puses, vai paplašināt Tehnikas muzeja ekspozīciju. Ziemeļu korpusa 1. stāvā varētu būt ierīkota spēkratu restaurācijas darbnīca, bet iekšējā pagalmā bijušo ateju ēciņā – kafejnīca.

2.1. Galvenie sociālekonomiskie ieguvumi, īstenojot infrastruktūras attīstības projektu

Īstenojot šo infrastruktūras attīstības projektu tiks:

1. Uzlabots valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa Nr. 4718 (Inženieru arsenāla ēkas Nr. 50) tehniskais stāvoklis.
2. Uzlabota Daugavpils cietokšņa un pilsētas vide kopumā.
3. Samazināts graustu un bīstamu objektu skaits.
4. Uzlabots dzīves līmenis Daugavpils cietoksnī dzīvojošajiem iedzīvotājiem (1200 cilvēku).
5. Sekmēta uz nākotnes attīstību (industriālā mantojuma dizaina vērtības apzināšanās) vērsta kultūras mantojuma interpretēšana.
6. Nodrošināta tukši stāvošo vērtīgo ēku funkcionēšana.
7. Nodrošināta Daugavpils kā otrās Latvijas lielākās pilsētas ar plašu industriālās ražošanas tēla atpazīstamību pār-zīmološanas iespēja, piešķirot industriālajai pagātnei nākotni ar pievienoto vērtību ar industriālā dizaina akcentiem jaunveidojamā Tehnikas muzejā.

¹⁰ www.icomos.lv

3.tabula. Tūrisma ekonomiskā ietekme Daugavpils galamērķī

Tūrisma ietekme - ekonomiskā vērtība

	GALAMĒRĶIS: DAUGAVPILS	RĀDĪTĀJI
Nr.	Kritēriju atsauce #ETIS galvenie tūrisma ietekmes indikatori	
B.1	TŪRISMA PLŪSMAS APJOMS UN VĒRTĪBA GALAMĒRĶĪ	
B.1.1	Vidējais nakšņojumu skaits tūristu mītnēs mēnesī	4559
B.1.2	Vidējais viendienas ceļotāju skaits mēnesī	45000 (gadā) / 3750 (mēnesī) perspektīvajam Daugavpils Motormuzejam
B.1.3	Tūrisma jomas relatīvais pienesums galamērķa ekonomikai (% IKP)	-5%
B.1.4	Tūristu izdevumi (EUR) dienā	66,3 EUR (ārvalstu), 59,5 EUR (vietējie tūristi)
B.1.5	Viendienas ceļotāju izdevumi (EUR) dienā	23,62 eiro (vid. mēnesī kultūrpateļinām uz 1 cilvēku)
B.2	TŪRISMA PAKALPOJUMU SNIEDZĒJU VEIKTSPEĒJA	
B.2.1	Vidējais tūristu uzturēšanās ilgums (naktis)	1,62 vid.: 1,7 naktis (ārvalstu tūristi), 1,5 naktis (LV tūristi)
B.2.2	Gultasvietu noslogotība tūristu mītnēs mēnesī un vidēji gadā	gadā -20%, mēnesī svārstās no 12% līdz 68,5% atkarībā no sezonas
B.3	NODARBINĀTĪBAS APJOMS UN KVALITĀTE	
B.3.1	Cik liela daļa (%) no tieši tūrismā strādājošiem ir kopējā galamērķa nodarbinātībā	nav datu
B.3.2	Cik liela daļa darbavietu (%) tūrismā ir sezonālas	>50%
B.4	TŪRISMA PIEGĀDES ĶĒDE	
B.4.1	Proporcionāli (%) cik daudz pārtikas, dzērienu, preču un pakalpojumu, kas iekļauti tūrisma pakalpojumu sniedzēju piedāvājumā, ir vietējā reģiona izcelsmes	nav datu, taču tendence iezīmējas

2.2. SVID – riska izvērtējums infrastruktūras attīstības projekta īstenošanā

4.tabula. Daugavpils cietokšņa Inženieru arsenāla ēkas tūrisma attīstības analīze – SVID

STIPRĀS PUSES	VĀJĀS PUSES
<p>1. Inženieru arsenāla ēkas atrašanās vieta (Daugavpils cietoksnī, līdzās objektiem ar stabili tūrisma plūsmu, nacionālās nozīmes centrā)</p>	<p>1. Tūrisma sezonālā neviendabīgums, kas ir saistīts ar izteikti lielāko pieprasījumu vasaras karstajos mēnešos</p>
<p>2. Nacionālas nozīmes kultūras mantojuma vērtības un statuss (Vērtīgs arhitektoniskais komplekss, plašas ekspozīcijai piemērotas telpas)</p>	<p>2. Dominējoši nelieli tūrisma uzņēmumi ar ierobežotām finansējuma un attīstības iespējām. Atšķirīgs kvalitātes līmenis un kapacitāte, kas kavē kompleksu produktu attīstību. Mazāk iespēju brīvām privātām investīcijām.</p>
<p>3. Tūrisma jomas attīstības tradīcijas (Daugavpils TIC aktīva darbība, savs apmeklētāju centrs Daugavpils cietoksnim)</p>	<p>3. Vāja sadarbība starp tūrisma attīstībā iesaistītajām pusēm (ir laba sadarbība lokālā līmenī, bet plašāk – reģiona, starpnovadu jomā Latgales tūrisma asociācijai pietrūkst kapacitātes)</p>
<p>4. Pašvaldības ieinteresētība vietas attīstībā un atbalsts uzturēšanai (Daugavpils pilsēta pakāpeniski īsteno visa cietokšņa atjaunošanu, mainot vidi, padarot to pievilcīgu viesiem un iedzīvotājiem)</p>	<p>4. Vienotas novada (un pārnovadu sadarbības) tūrisma attīstības stratēģijas trūkums (tūrisma attīstības un veicināšanas centieni vērsti uz dažādu iespēju izmantošanu, taču pietrūkst skaidri definētu prioritāšu ilgtermiņā. Daugavpils cietoksnis gan ir starp nozīmīgākajām attīstības prioritātēm pilsētā)</p>
<p>5. Iekļaušanās kopējos tūrisma maršrutos un papildinātības efekts citiem tūrisma pakalpojumiem (Sadarbības iespējas ar Daugavpils cietokšņa un pilsētas tūrisma pakalpojumiem)</p>	<p>5. Daugavpils cietokšņa iekšējā teritorijā esošo celtnu slikts tehniskais stāvoklis. Ēku ārējais izskats nevairo vietas pievilcību, pasliktina kopējo iespaidu pēc uzlaboto un atjaunoto objektu apmeklēšanas. Inženierarsenāla ēka atrodas dzīvojamo māju sektorā ar izteiktām sociālajām problēmām. Daudzdzīvokļu mājas nav sakārtotas un atjaunotas, trūkst to vizuālā tēla izmaiņu (piem. plastikāta pakešlogi) un remontdarbu kvalitātes (piem. silikātķieģeļu izmantošana skursteņu mūrēšanā vēsturiskai ēkai) kontroles</p>
<p>5. Sadarbība ar Rīgas Motormuzeju (iespējas tikt pie ekspozīcijas automašīnām, sadarbība gidu apmācībā, ekspozīcijas veidošanas jautājumos)</p>	
<p>6. Lielāks cilvēku resurss uzņēmējdarbības attīstībai (Tūrisma pakalpojumi, sabiedriskā ēdināšana, transports un ekskursiju vadīšana – lielāka konkurence un blīvāks uzņēmēju tīkls)</p>	
IESPĒJAS	DRAUDI
<p>1. Vienota galamērķa mārketinga pasākumu attīstīšana D-Latgales novadu līmenī (objekta, novada un nozares konkurētspējas paaugstināšana, iekļaujoties vienotā galamērķa</p>	<p>1. Neveiksmīga mārketinga un pozicionējuma gadījumā, neprecīzu akcentu sakrītība ekspozīcijas veidošanā - nespēja izcelt saikni ar cietoksnī un tā stāstu – kļūšana par “vēl vienu</p>

mārketingā, precīza savu stipro pušu pozicionēšana)	padomju laika mašīnu garāžu”
2. Tūrisma pakalpojumu dažādošana saistībā ar tehniku un industriālo dizainu tematiku (jau esošās iestrādes, būtiski saistīt plašāk ar vietas attīstību – cietoksņa specifiku un tehniku ar Daugavpils industriālo izaugsmi, industriālā dizaina nākotni)	2. Kultūras mantojuma vērtību pārspīlēta komercializācija. Dažādu ieinteresēto pušu neveiksmes kompromisu meklējumos. Nespēja atrast prioritāros attīstības virzienus, stratēģiskās produktu grupas, vienotu izpratni par vietas zīmolvērtības mērķiem un saturu
3. Pievilcīgas pilsētvides veidošana – radošās vides attīstīšana starp mākslas, muzeju un industriālā mantojuma telpu (Daugavpils kā otrā lielākā Latvijas pilsēta – kvartāls ar īpašu dzīvošanas vidi, industriālais dizains kā akcents rūpnieciskā tēla pār-zīmološanai)	3. Kvalificētu cilvēkresursu trūkums, kas ieinteresēti objekta uzturēšanā, tūrisma piedāvājuma attīstīšanā tālākā perspektīvā (valsts mēroga demogrāfiskās tendences).
4. Ilgtspējīga un prasmīga kultūras kapitāla izmantošana tūrismā (kultūras izglītības un sociālās atbildības veicināšana, pakalpojumu kvalitāte)	4. Uzņēmēju potenciālā vēlme nopelnīt īstermiņā; mazākas iespējas investēt ilgtermiņa projektiem, īstenot ilgtspējīgas idejas, apdraudējums izmantotajiem resursiem ilgākā nākotnē
5. Tuvāko reģiona mērķtirgu nozīmes pieaugums ilgtermiņā. Baltkrievijas u.c. tuvāko ārvalstu tirgu potenciāls.	5. Atšķirīgi kvalitātes rādītāji, attieksme pret klientiem un vērtībām, kas pastāv starp tūrisma pakalpojumu sniedzējiem. Tā nav viegli novienādojama un kavē kopīgu piedāvājuma veidošanu
6. Jaunu uzņēmējdarbības iniciatīvu motivēšana, esošā piedāvājuma efektivizēšana (uz esošo resursu bāzes veidot tūrisma vērtību ķēdes piedāvājumu, kas ir tematiski saistīts un adresēts precīzai mērķgrupai)	6. Latgalei raksturīgā materiālās kultūras mantojuma vērtību degradācijas risks
7. Tematisko apmācību un zināšanu līdzdales organizēšana par Latgales kultūras mantojumu, iesaistot uzņēmējus, vietējo sabiedrību	7. Liels publiskās infrastruktūras uzturēšanas slogs uzturēšanai no pašvaldības budžeta, kas var svārstīties, atkarībā no politiskās gribas un vadības izpratnes
8. Mērķtiecīga finansējuma piesaiste tūrisma attīstības un infrastruktūras labiekārtošanai (nozīmīgu projektu īstenošana un iniciatīvas nav nejaušas, bet stratēģiski plānotas, paredzētas – turpinājums vairākās kārtās)	
9. Iesaistīt vietējo sabiedrību un tūristus produktu līdz-veidošanā un to pārdošanas veicināšanā. Radīt jaunus tūrisma produktu konceptus, iesaistīt pieredzes ekonomikas atziņas un perspektīvā plašāku informācijas un komunikāciju tehnoloģiju instrumentu iesaisti tūrisma piedāvājuma veicināšanā.	
10. Līdz ar tehnikas ekspozīcijas veidošanu (tostarp Latvijas kultūras kanonā ietvertais mopēds "RĪGA 12" no 20. gs. 70. gadu beigām) koncepcija ietver latviešu industriālā dizaina	

skolas akcentēšanu, kas stabili izvirzījās līderpozīcijās visā toreizējā PSRS. Saturiskie akcenti palīdzēs ne tikai popularizēt šo Latvijas kultūras kanona vērtību, bet vienlaikus rosinās zinātnības tradīcijas turpinājumu viedās specializācijas stratēģijas virzienā.

Stratēģiskās iespējas. Investēt mūsdienīgas ekspozīcijas veidošanā ar kvalitatīvu interpretāciju un harmonisku tēmas iekļaušanu cietokšņa vidē. Pakalpojuma dizaina un kvalitātes iesaistīšana, uz tehnoloģijām balstītu eksperimentālu darbnīcu radīšanas iespēja jauniešiem, attīstās kā spēcīgs muzeju un radošās vides kvartāls, maina pilsētvidi, kas attīstās par pieprasītu dzīves vietu. Par sadarbību ar Rīgas Motormuzeju 27.11.2015. parakstīts Nodomu protokols starp Daugavpils pilsētas domi, VAS „Valsts nekustamie īpašumi” un Ceļu satiksmes drošības direkciju.

Jaunradītais Tehnikas muzejs Daugavpils cietoksnī dažādos Latgales reģiona tūrisma piedāvājumu. Atjaunotā valsts arhitektūras pieminekļa ēka harmoniski iekļaujas kopējā cietokšņa veidolā un paplašina kvalitatīvu publisku piekļuvi 19. gs. cietokšņa iekštelpu iepazīšanai. Tehniskās puses akcentēšana palīdz izcelt specifiskās Inženieru arsenāla telpas būtību, bet šīs tēmas interpretācija pastiprina Daugavpils kā mūsdienīgas tehnoloģiski un industriāli ražojošas pilsētas identitāti, kultūras mantojuma cienīšanu tālākai virzībai uz viedajām tehnoloģijām un kvalitatīvu rūpniecisko dizainu. Tematiski tā papildina vienu unikālu pilsētas objektu – Daugavpils skrošu rūpnīcu. Izstādītos antīkos automobiļus un tehnikas vienības pavada kvalitatīvi pārdomāta ekspozīcija – stāsts un eksperiments par rūpnieciskā dizaina vēsturisko attīstību.

Viedās specializācijas stratēģija ražošanas attīstībai rada aktualitāti iedvesmot arvien jaunus cilvēkus pievērsties dabas zinātnēm. Apvienojumā ar radošajām industrijām industriālais dizains ļauj tehnoloģiskos procesus interpretēt no formas estētikas un funkcijas viedokļa. Ļoti spilgti tas izpaudies automašīnu tehnoloģiju attīstībā, kas ļauj skatīt tās citā perspektīvā, savienojot cietokšņa arhitektūras perfekciju ar pieaugošās mobilitātes dienaskārtību un neformālas spēlēšanās vides radīšanu industriālā dizaina kopsakarību izpratnei. Papildu pievienotā vērtība gan apmeklētājiem, gan iedvesmotajiem, kuri, iespējams, savu pirmo iedvesmu gūs tieši šeit.

Līdz šim valsts nozīmes arhitektūras piemineklis publiski nav pieejams, lai arī arvien pieaug sabiedrības interese, ko rosina līdzās esošās atjaunotās ēkas un to saturs, kā arī pievilcīgā publiskā ārtelpa. Lielā izmēra cietoksnim joprojām ir ierobežota iespēja aplūkot autentiski veidotās iekštelpas. Latvijas otrai lielākai pilsētai, kuras asociatīvo kopumu veido lielformāta rūpnieciskā pagātne, nepieciešama pārzīmološana, ko jau veiksmīgi aizsācis Marka Rotko mākslas centrs, un ar šo ieceri ir iespēja to turpināt un perspektīvā rast plašāku rezonansi ar dabaszinātņu tradīcijām Daugavpils Universitātē.

Tehnoloģiskais dizains ir starptautiska formu, krāsu un simbolu valoda. Globāli aktuāla tēma, kas vienmēr saistījies ar sasniegumiem, sāncensību un plašu apbrīnu. Vēsturiskā ekspozīcijas daļa dod pamatu un ļauj vērst radošo

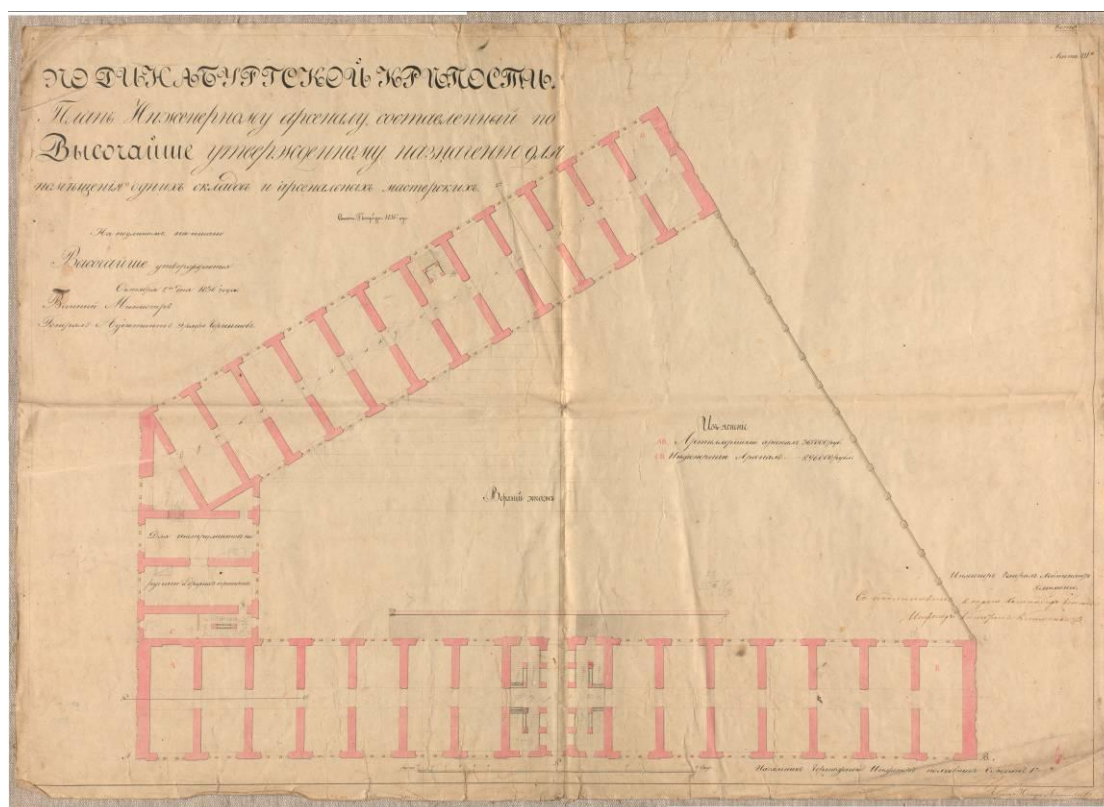
telpu nākotnes virzienā, un šī var kļūt par tehnoloģisko sasniegumu prezentēšanas telpu plašākā mērogā.

Precīzi saliekot akcentus, šī vieta kļūs par vienu no apmeklētāju enkurobjektiem – ar izteiktu eksportspēju, īpaši fokusējoties uz Lietuvas, arī Baltkrievijas mērķgrupu. Daugavpils kā valsts otra lielākā pilsēta ir nozīmīgs pakalpojumu centrs, kur jau šobrīd tūristu mītņu sektorā ārvalstnieku nakšņojumu skaits ir pat divas reizes lielāks salīdzinājumā ar citiem reģiona novadiem.

2.3. Infrastruktūras attīstības projekta ilgtspēja

11. attēls. Inženieru arsenāla fasāde pēc 1836. gadā apstiprinātā plāna. Fragments (Krievijas Valsts kara vēstures arhīvs).

12. attēls. Inženieru arsenāla 2. stāva plāns. 1836. gads. (Krievijas Valsts kara vēstures arhīvs).

Objektā izbūvētās jaunās infrastruktūras uzturēšana paredzēta kā minimums piecus gadus pēc projekta pabeigšanas (atbilstoši projekta disciplīnai), taču jau projektēšanas stadijā šim muzejam tiek plānota stabila

pastāvēšana vismaz līdz 2030. gadam un ilgāk. Objekta pastāvēšanu un darbību lielā mērā nodrošinās pašvaldības budžets, kā arī objekta paša ieņēmumi.

3. Objekta darbības un restaurācijas koncepcija

Muzeja darbības koncepcija ēkas Imperatora ielā 8 Rietumu korpusā un iekšējā pagalmā

Mērķis: saglabāts un jaunām funkcijām pielāgots reģiona kultūras mantojums, kā tūrisma attīstības faktors

Esošā situācija:

- Valsts nozīmes arhitektūras piemineklis Nr. 4718
- Būvēts 1839.-1845. gados. Arhitekts: Krievijas impērijas Kara ministrijas Inženieru departamenta arhitekts Aleksandrs Štauberts.
- Vēsturiski ēkā izgatavoja un remontēja apbruņojuma priekšmetus, instrumentus fortifikācijas un sapieru pasākumiem (ēkā atradās lietuve, rasētava, modeļtelpa un citas darbnīcas), glabāja lielgabalus un citu munīciju, pontonu koksni un audeklu. Padomju laikos ēkā darbojās mācību ražošanas darbnīcas, tika ierīkotas mašīnu garāžas
- Jumts un 2. stāva griestu pārsegumi vizuāli ir avārijas stāvoklī. Fasāde ir stipri bojāta ar dažādu laikmetu pārbūvēm un remontiem.

Muzeja iekārtojums:

- Muzeja funkcijām pielāgot ēkas **Rietumu** korpusa abus stāvus, pievienojot kāpņu telpas Ziemeļu korpusā kā evakuācijas izeju, kā arī iekšējā pagalmā ierīkot āra ekspozīciju
- Muzeja pamatekspozīcija: dažādu laikmetu spēkrati (automobiļi, divriteņi, motocikli u.tml.). Āra ekspozīcija: kara tehnika, speciālā tehnika, publiskais transports, smagā tehnika u.tml.
- Ieejas mezgls abos stāvos: atdalīts no ekspozīciju zālēm ar stikla sienām; iekārtota biļešu un suvenīru tirdzniecības, zāļu uzraugu dežūras vieta, atpūtas zona, labierīcības; izvietotas pagaidu izstāžu un suvenīru vitrīnas; paredzētas vietas kafijas u.c. preču tirdzniecības automātiem; ierīkota regulējamā apkure un apgaismojums
- Pirmajā stāvā: ieejas mezgls ar vertikālu cilvēku un kravas pacelāju, divas ekspozīciju zāles pa labi un pa kreisi no tā, multimediju zāle, saimniecības telpas stāva galā (Konstantīna ielas pusē)
- Otrajā stāvā: ieejas mezgls ar izeju uz āra apareli; divas ekspozīciju zāles pa labi un pa kreisi no tā, semināru zāle, saimniecības telpas stāva galā (Konstantīna ielas pusē)
- Visā muzejā: ierīkotas apziņošanas, videonovērošanas, apsardzes un ugunsaizsardzības sistēmas
- Ekspozīcijas apgaismojumam pielietot pārvietojamos un regulējamus LED prožektorus uz statīviem ar reflektoriem
- Ekspozīcijas zāļu apmeklētāju ērtībām aukstā laikā pielietot pārvietojamos un regulējamus infrasarkanos sildītājus

II Ēkas Imperatora ielā 8 restaurācijas-konservācijas koncepcijas priekšlikums

- Ekspozīcijas visās telpās ierīkot skujkoku dēļu grīdu
- Visas komunikācijas paslēpt zem grīdas speciālajos kanālos vai vāra caurulītēs pie sienām (piemēram, uguns signalizācija, videonovērošana)
- Neveidot kanālus sienās, lai nevajadzētu tos aizklāt, apmest vai citādi apstrādāt
- Ēkas pagalma segumu attīrīt no uzslāņojuma un apauguma, atkritumiem; izlīdzināt pēc nepieciešamības
- Sienas netiek apmestas, bet remontētas un apstrādātas pret ķieģeļu putekļu veidošanos
- Iekštelpu konstrukciju apmetums saglabājams tajās vietās, kur tas stingri turas pie pamatvirsmas; vietās, kurās apmetums slikti turas tas ir demontējams un nav atjaunojams
- Iekštelpu konstrukciju ķieģeļu virsma remontējama, pēc nepieciešamības protezējama, atjaunojams šuvju aizpildījums
- Īpaša uzmanība ir jāpievērš dabīgās vedināšanas sistēmas atjaunošanai: ventilācijas iesūkņēšanas spraugu, kanālu, skursteņu iztīrīšana un atjaunošana, ēkas saglabāšanai un muzeju eksponātiem nepieciešama mikroklimata (laba ventilācija, zems mitruma līmenis) nodrošināšanai
- Sekundāri aizmūrētās logailas atmūrēt un atjaunot
- Sekundāri ierīkotās vārtu aillas: izvērtēt to saglabāšanas nepieciešamību no ekspozīcijas iekārtošanas viedokļa, nepieciešamības gadījumā atjaunot oriģinālo stāvokli
- Izvērtēt ēkas **Ziemeļu** un **Austrumu** korpusu konservācijas veidus. Remontēt aillas no sabrukšanas. Izvērtēt logaiļu aizklāšanas metodes: atjaunojot logus vai aizklājot ar mitrumu un ūdensnecaurlaidīgiem materiāliem.

Kopīgi ar Rīgas Motormuzeju tiek plānoti atbalsta pasākumi Daugavpils Tehnikas muzeja ekspozīcijas veidošanai:

- eksponāti tiks nodoti uz Deponējuma līguma pamata, bezmaksas;
- eksponātus, kurus nodrošinās Rīgas Motormuzejs, pats arī tos apdrošinās;
- par privātkolekcionāru nodrošināto spēkratu apdrošināšanu individuāli jāvienojas ar īpašniekiem, taču parasti tie viņiem jau ir apdrošināti;
- CSDD un Rīgas Motormuzejs ir gatavi apmaksāt tehniskā speciālista viena štata vienību, kurš pastāvīgi atrastos Daugavpils Tehnikas muzejā un uzraudzītu ekspozīciju un nodrošinātu minimālo tehnisko apkopi (akumulatoru ielāde, riteņu piepumpēšana, šķidrumu iztecēšanas novēršana, virsmu pulēšana u.tml.)
- Rīgas Motormuzejs ir gatavs nodrošināt kopīgus mārketinga pasākumus, izvietojot informāciju par Daugavpils ekspozīciju savā mājaslapā un citos informācijas materiālos;
- Daugavpils ekspozīcijai nav jālieto Rīgas Motormuzeja nosaukums, ja pašvaldība būs ēkas īpašnieks un nodrošinās uzturēšanu. Ekspozīcijā būs jāizmanto CSDD un Rīgas Motormuzeja logotipi;
- Rīgas Motormuzeja speciālisti ir gatavi palīdzēt ekspozīcijas iekārtojumā, informācijas materiālu sagatavošanā ārpalpojuma veidā;

- uz ārpalpojumu pamata ir jāparedz eksponātu transportēšanas, iekraušanas un izkraušanas izdevumi, jo pamatā Rīgas Motormuzeja eksponāti uz Daugavpili tiks piegādāti no Bauskas un Rīgas.

Ar Rīgas Motormuzeju ir vienošanās, ka ekspozīcijas lielāko daļu veidos tieši padomju perioda automobiļi un motocikli, kara un speciālā tehnika (RVR tramvaja vagoni, ugunsdzēsības tehnika utt.), kas ir saistīts gan ar tehnikas faktisko pieejamību, sadarbību ar kolekcionāriem, gan reģionālo daudzveidību. Tas varētu potenciāli piesaistīt ārzemniekus (īpaši ne no postpadomju valstīm), jo tas viņiem būtu neparasts un interesants, nevis viņiem jau pazīstamie ASV vai Rietumeiropas valstīs ražotie spēkrati. Apmeklētāju lielākas līdziesaistes nodrošināšanai un atbilstoši nākotnes tendencēm, tiktu plānota radošo tehnisko eksperimentu un tehnoloģiskā dizaina telpa.

Investīciju ieguldījuma finanšu aprēķinu daļa iekļauta divos pielikumos dokumenta noslēgumā.

Provizoriski plānotais restaurācijas un muzeja izveides laika plānojums:

09.2017. – būvdarbu iepirkuma procedūras uzsākšana

02.2018. – līguma parakstīšana ar būvdarbu iepirkuma procedūras uzvārētāju

03.2018. – būvdarbu uzsākšana: demontāžas darbi

04.-07.2018. – jaunā jumta konstrukcijas izbūve

06.-10.2018. – fasāžu konservācijas un restaurācijas darbi

06.2018.-06.2019. – iekštelpu konservācija un restaurācija, iekšējo tīklu izbūve

06.-08.2019. – mēbeļu un cita aprīkojuma iekārtošana,

08.-09.2019. – nodošana ekspluatācijā

09.-12.2019. – ekspozīcijas izveide

01.2020. – centra darbības uzsākšana

4. Objekta plānotie darbības rezultāti

4.1. Objekta pasākumu programmas raksturojums

Ir plānoti vairāki jauni pakalpojumu veidi:

- 1) **Pašvadītā ekskursijā** izpaužas individualizēta pieeja dziļākai kopsakarību izpratnei, eksperimentālām nodarbēm un izziņas pašmotivācijai.
- 2) **Organizēta ekskursija** ļauj profesionāli sagatavotā īsākā ceļā gūt impulsu tālākai vēlmei iepazīt eksponēto tēmu un saorganizēt atsevišķu nodarbjū notikšanu, kas iespējamas tikai pie noteikta cilvēku skaita.
- 3) Organizēti **tematiskie pasākumi** ļauj akcentēt noteiktas sabiedrības aktualitātes un tehnikas muzejam kļūt par sabiedrības viedokļu līderi savā jomā.
- 4) **Korporatīvie pasākumi** gūst iedvesmu no jaunas vides iesaistes darbinieku motivēšanai, sadarbības partneru pārsteigšanai.
- 5) **Muzejveikals** vienlaikus ir gan radošo ideju domnīca, gan praktisks centrs pakalpojumiem un atbildēm uz cilvēku pamatvajadzībām.

Tāpat ir paredzēts, ka Tehnikas muzejs kopā ar pārējām Daugavpils cietokšņa teritorijā izvietotajām kultūras un tūrisma atbalsta iestādēm aktīvi piedalīsies **plašākos publiskos tematiskajos pasākumos**: Muzeju nakts, Eiropas kultūras mantojuma dienu un citu kultūras un izzinošu pasākumu organizēšanā un rīkošanā, daudzveidojot kopīgo Daugavpils cietokšņa un Daugavpils pilsētas tūrisma produktu kopumā. Plānots sniegt atbalstu dažāda veida un mēroga tematiski saistītu spēkratu festivālu, ralliju un salidojumu organizēšanai. Nākotnē uz Tehnikas muzeja bāzes varētu būt organizēta **antīko spēkratu restaurācijas darbnīca**. Jaunā tūrisma objekta pievilcīguma nodrošināšanai ir nepieciešama arī **kafejnīca** tā teritorijā, rosinot privāto uzņēmējdarbības attīstību kontekstā ar Marka Rotko centru un Cietokšņa apmeklētāju plūsmu.

Attiecībā uz **ekspozīcijas saturu**, sadarbībā ar Rīgas Motormuzeju tiek veidots konkrēts eksponātu saraksts. Plānotais ekspozīcijas izkārtojums ietver zāļu tematiku un eksponātu skaitu atbilstoši šādai koncepcijai, kas var tikt papildināta, akcentējot stratēģiski svarīgāko tās saturā:

1. stāvs: ieejas mezgls ar apmeklētāju lobiju, kasi, suvenīru veikaliņu, garderobi, WC; labajā spārnā – multimediju zāle ar interaktīvo stāstījumu par spēkratu vēsturi, transportu Daugavpilī un Latgalē, tālāk – 20. gs. 20.-30. gadu eksponāti (8 spēkrati), tehniskās telpas (siltummezgls, elektro sadales telpa, uzkopšanas inventāra telpa); kreisajā spārnā – 20. gs. 40.-50. gadu eksponāti, vieglā kara tehnika (10 spēkrati), zāle spārna galā – Daugavpils spīdveja ekspozīcija.

2. stāvā: administratīvās telpas, semināru zāle; labajā spārnā – 20. gs. 60.-80. gadu eksponāti (10 spēkrati), virtuve un atpūtas telpas personālam; kreisajā

spārnā – 20./21. gs. mijas eksponāti (10 spēkrati), interaktīvā ekspozīcija bērniem, zāle spārna galā – ekspozīcijas kulminācija (*super-car*, kinovaroņa automašīna u.tml.).

Tiks paredzēta apmeklētāju aktīvas iesaistes un līdzdarbības telpa tehniskā dizaina un tehnoloģiskās domāšanas attīstībai, inovāciju un radošo eksperimentu izpausmēm starpdisciplinārās jomās. Tajā tiks akcentētas STEM jomu (zinātne, tehnoloģijas, inženierzinātnes un matemātika) zināšanas un sasaiste interaktīvā veidā ar radošajām industrijām, tehnoloģiskā dizaina izveides principiem, atbilstoši starptautiskās autoritātes šajā jomā – *RedDot* – tehnoloģiskā dizaina balvas izcilības kritērijiem¹¹:

- Inovācijas pakāpe (Vai produkts pats par sevi ir jauns vai tas papildina kādu jau esošu ar jaunu, iekārojamu kvalitāti?);
- Funkcionalitāte (Vai tas izpilda visas prasības attiecībā uz lietošanu, apiešanos, uzturēšanu, drošību un lietošanas instrukcija ir viegli uztverama, visaptveroša?);
- Formālā kvalitāte (Cik loģiska ir konstruktīvā struktūra un materiāla saskaņa? Kā forma ir saistīta ar funkciju?);
- Ergonomiskums (Vai produkta lietošana ir atbilstoši sasaistīta ar lietotāja fizisko un, ja nepieciešams, psihisko stāvokli?);
- Kalpošanas ilgums (Vai produkta materiālā, formas un nemateriālā vērtība ir veidota ilgam laika posmam?);
- Simboliskais un emocionālais saturs (Ko produkts piedāvā bez tūlītējā praktiskā mērķa attiecībā uz uztveres kvalitāti, vēlmi spēlēties vai emocionālu piesaisti?);
- Produkta konteksts (Kā produkts kā daļa no sistēmas ir iekļauts pārējā sistēmā? Kā tiek risināti iepakojuma un izvietojuma jautājumi?);
- Pašizskaidrojoša kvalitāte (Ko produkts pauž par tā pielietojuma mērķi pat nezinot instrukciju? Cik skaidra ir produkta jēdzieniskā nozīme un produkta grafika?);
- Ekoloģiskā atbilstība (Vai materiāli, to izmaksas, ražošana un enerģijas patēriņš ir atbilstošā proporcijā produkta lietojumam? Kā ar otrreizējo pārstrādi?).

Perspektīvā piederības stiprināšanai saistībā ar tehnoloģiskā dizaina izcilību tiktu veicināta sadarbība ar šajā jomā izveidotajiem *RedDot* Dizaina muzejiem Essenē (Vācija), Singapūrā un Taipejā¹². Tiktu stiprināta arī sadarbība ne vien ar citiem motormuzejiem tehnoloģiskajā jomā, bet arī, piemēram, ar *Danish Museum of Art & Design*¹³.

¹¹ <http://en.red-dot.org/>

¹² <http://www.red-dot-design-museum.de/en/>

¹³ <http://designmuseum.dk/>

5. tabula. Tehnikas muzeja darbības rezultāti, atbilstoši tā misijai

Uzdevumi	Plānotie rezultāti - galaprodukti	Rezultatīvie rādītāji		Izpildes laiks	Finanšu avots
		Kvalitatīvie	Kvantitatīvie		
1. Pastāvīga ekspozīcija	Izveidota pastāvīga pamatekspozīcija	Tiek sekmēta industriālā mantojuma saglabātība un pieejamība	Rādīta iespēja jaunajiem 20000 apmeklējumiem Daugavpils pilsētā	2020	ERAF 5.5.1. SAM, pašvaldības budžeta finansējums
2. Organizētā ekskursija	Izstrādāta organizētā ekskursija gida padarbībā	Tiek popularizēta Latvijas, Latgales reģiona un Daugavpils vēsture	Novadītas vismaz 10 organizētās ekskursijas 200 cilvēkiem	2020	Pašvaldības budžeta finansējums
Sagaidāmais darbības rezultāts. <i>Ir sagaidāms, ka pirmajā darbības gadā, Tehnikas muzeju kopā varētu apmeklēt ap 20000 apmeklētāju.</i>					

6. tabula. Tehnikas muzeja darbības rezultāti, atbilstoši tā vīzijai

Uzdevumi	Plānotie rezultāti - galaprodukti	Rezultatīvie rādītāji		Izpildes laiks	Finanšu avots
		Kvalitatīvie	Kvantitatīvie		
1. Dalība Muzeju nakts pasākumos	Izveidots vismaz 1 pasākums-stacija Muzeju nakts apmeklētājiem	Tiek popularizēts industriālais mantojums neparastajā veidā	Rādīta iespēja apmeklējumam neierastajā darba laikā	2020	Pašvaldības budžeta finansējums
2. Dalība Eiropas kultūras mantojuma dienās	Izveidots vismaz 1 pasākums-stacija EKMD apmeklētājiem	Tiek popularizēts industriālais mantojums neparastajā veidā	Rādīta iespēja apmeklējumam neierastajā darba režīmā	2020	Pašvaldības budžeta finansējums
3. Dalība nacionālā vai starptautiskā spēkratu rallijā	Izveidots vismaz 1 pasākums-stacija rallijas dalībniekiem	Tiek popularizēta Daugavpils un Latgales vēsture un identitāte	Rādīta iespēja informācijas izplatīšanai par Tehnikas muzeju nacionālajā un starptautiskajā merogā	2020	Pašvaldības budžeta finansējums
Sagaidāmais darbības rezultāts. <i>Ir sagaidāms, ka pirmajā darbības gadā Tehnikas muzejam piedaloties starptautiskajās akcijās un pasākumos, to papildus varētu apmeklēt līdz 5000 cilvēku.</i>					

4.2. Objekta apmeklētāju skaita un telpu noslogojuma raksturojums

Sasniedzamo rezultātīvo rādītāju izaugsme ir svarīga gan kvantitatīvi (jo muzeja kapacitāte un cietokšņa cilvēku caurlaidība to pieļauj), gan kvalitatīvi – gādājot par augstu apmierinātības līmeni produkta ieviešanas un nodrošināšanas procesā. Galvenais mērķis ir sasniegt optimāli lielu apmeklētāju skaitu (20000-42000) jau pirmajā pilnajā darbības gadā (2020). Mērķis ir pieredzējuma kvalitāte un apmeklētāju skaita noturēšana – strauja pieauguma panākšana un ekonomisks izdevīgums vairāku jaunradītu darbavietu uzturēšanai visa gada garumā.

7.tabula. Prognozētais apmeklējumu skaits Inženieru arsenāla ēkā, Daugavpils cietoksnī ar piebildi, ka pirmā pilnā tūrisma sezona Daugavpils Tehnikas muzejam var tik plānota no 2020. gada.

2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
0	0	0	42000	45000	35000	35000

Kopējo apmeklētības kāpumu raksturo labas mārketinga aktivitātes pirms ekspozīcijas atklāšanas un pirmo apmeklētāju saceltā pozitīvā ažiotaža, rekomendācijas. Turpmāk ir būtiski noturēt augstu apmeklētāju ziņkāres pakāpi un ar mainīgajām ekspozīcijām – kāpināt vēlmi atgriezties atkārtoti. Konkurences analīze pierāda, ka ļoti svarīgi apmeklētāju intereses kāpināšanai ir piešķirt Tehnikas muzejam papildu pievienoto vērtību ar skaidru akcentu industriālā dizaina integrēšanā ekspozīcijā. Pakāpi vairāk – pat nosaukumā – **DAUGAVPILS TEHNIKAS UN INDUSTRIĀLĀ DIZAINA MUZEJS (CENTRS) „INŽENIERU ARSENĀLS”¹⁴**.

8. tabula. Tehnika muzeja telpu noslogojuma prognoze

Pakalpojums	Telpa	Vidēji %	Noslogojums % gadā				
			2020	2021	2022	2023	2024
Pamat-ekspozīcija	Ekspozīcijas četras zāles	96.66	97.3	96.5	96.5	96.5	96.5
Semināri	Semināra telpa	0.92	0.6	1	1	1	1
Privātās fotosesijas	Ekspozīcijas četras zāles	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5
PIT-STOP pasākumi jaunlaulātajiem	Ekspozīcijas četras zāles, semināra telpa	0.92	0.6	1	1	1	1

¹⁴ A. Klepera un A. Mahļina priekšlikums

5. Tirgvedības komunikācija un publicitāte

Tehnikas muzeja publicitāti un mārketinga aktivitātes nodrošinās Daugavpils pilsētas pašvaldības Tūrisma informācijas un attīstības aģentūra sadarbībā ar Tehnikas muzeja vadību. Tas ir resursu efektivitātes risinājums, lai jaunais objekts neradītu lielākas uzturēšanas izmaksas. Vienlaikus Tūrisma informācijas un attīstības aģentūra var organizēt tirgvedības komunikāciju pastiprinošā veidā, fokusēti uz konkrētām mērķauditorijām un saistīti ar pārējām Daugavpils tūristu piesaistēm.

Komunikācijas organizēšanai tiktu izmantota visaptverošā integrēta pieeja pakalpojumu ķēdes ietvaros, lai saziņas procesu ar klientu padarītu efektīvāku visos muzeja apmeklējuma lēmuma pieņemšanas posmos: priekšstata radīšana, sapņošana un apmeklējuma vēlmes pastiprināšana, apmeklējuma plānošana kontekstā ar pilsētas apmeklējumu, saistītām tūristu piesaistēm un atbalsta pakalpojumiem, apmeklējuma pieredzējums uz vietas un saziņa ar klientu pēc apmeklējuma, rekomendācijas.

Vizuālās vides pastiprināšanai pie muzeja ēkas fasādes ir plānots novietot lielformāta reklāmas banerus, tiem speciāli paredzētajā vietā. Baneri reklamēs pašu muzeju un tajā esošās izstādes vai rīkotos pasākumus. Baneri tiks mainīti atkarībā no nepieciešamības un muzeja izstāžu plāna. Banerus ir plānots izvietot pie ēkas dienvidu fasādes tā, lai tie būtu redzami no Nikolaja vārtu un cietokšņa Kultūras un informācijas centra puses.

Muzejam tiktu veidota sava digitālā profila vietne Tūrisma informācijas un attīstības aģentūras mājas lapā, tīklošanās saites arī sadarbības partneru (Rīgas Motormuzeja u.c.) mājas lapās. Informācija par jauno Tehnikas muzeju tiks mērķtiecīgi izvietota visos Daugavpils pilsētas tūrisma mārketinga izdevumos, kartēs un ceļvežos, kuri tiks izplatīti gan Daugavpils cietokšņa Kultūras un informācijas centrā, gan Daugavpils tūrisma informācijas centrā, gan kopīgajā Daugavpils vai Latgales stendā lielākajās reģionālajās tūrisma izstādēs.

Muzeja popularizēšanai un pozicionēšanai sociālajos tīklos, kā arī dialoga veicināšanai ar potenciālajiem apmeklētājiem, atgriezeniskās saites uzturēšanai un lojalitātes veicināšanai ar apmeklētājiem tiks izveidots muzeja konts *Facebook* tīklā. Tajā tiks izvietota aktuāla informācija par muzeja darbības režīmu un tajā pieejamajiem pakalpojumiem, regulāri aktualizējot informāciju ar jaunākajām bildēm, jaunumiem, interesantiem notikumiem u.c.

Izmantojot DPP Tūrisma informācijas un attīstības aģentūras instrumentus informācija par jauno objektu tiks izplatīta specializētajās tūrisma tīmekļa vietnēs, piemēram, www.turismagids.lv vai www.skaties.lv. Mērķtiecīgi tiks rīkotas veicināšanas aktivitātes eksporta tirgos.

6. Monitoringa rādītāji

Precīzai Daugavpils cietokšņa un tā atsevišķo objektu (Marka Rotko mākslas centrs, Daugavpils Tehnikas muzeja u.c.) apmeklētāju plūsmas uzskaitē tiek izmantotas ieejas biļetes. Cietokšņa kopējās apmeklētāju plūsmas mērīšanai (tostarp ārpus muzeju un ekspozīciju darba laika) iespējams pielietot automatizētos elektroniskos apmeklētāju skaitītājus.¹⁵

Valsts tūrisma attīstības stratēģiskie dokumenti¹⁶ nosaka šādus sasniedzamos politikas rezultātīvos rādītājus:

- ārvalstu vairākdienu ceļotāju skaita pieaugums;
- vidējās noslodzes (gultas vietu noslogojums) palielināšanās tūristu izmitināšanas mītnēs ārpus noslogotākās vasaras sezonas (izņemot jūniju-augustu);
- viena ārvalstu vairākdienu ceļotāja vidējo izdevumu pieaugums diennaktī;
- ārvalstu vairākdienu ceļotāju kopējo izdevumu pieaugums gadā;

Daugavpils pilsētas tūrisma eksporta pakalpojumu īpatsvars pārsniedz 20%, taču nav vadošais galamērķī. Tāpēc citi papildus monitorējamie rādītāji ir:

- kopējais apmeklējumu skaits tūristu piesaistēs (pasākumos un objektos);
- apmeklētāju kvalitatīvi pavadītā laika pieaugums tūristu piesaistēs un galamērķī kopumā;
- apmierinātība ar tūrisma pakalpojumu kvalitāti (t.sk. dati no booking.com par tūristu mītnu kvalitāti u.c.), ko var aprēķināt pēc NPS indeksa (veicot regulāras viesu aptaujas) vai arī monitorējot lielākās tūristu mītnu pasūtīšanas platformas (*Booking.com*, *HRS.de* u.c.) – tūrisma pakalpojumu saņēmēju atsauksmes (*Tripadvisor.com*, *Facebook* profila atsauksmes u.c.).

¹⁵ Chambers Electronics Radio Beam RBXC skaitītājs <http://www.chambers-electronics.com/bicycle-counter-rb/> vai V-Count 3D+ <http://v-count.com/products/v-count-3d/>

¹⁶ Latvijas Tūrisma attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam

PIELIKUMI

1. pielikums

Paskaidrojums Daugavpils Tehnikas muzeja pamatbudžeta ieņēmumu tāmei

EKK kodi	Paskaidrojums un aprēķins	Summa	Plāns (EUR)
	IEŅĒMUMI KOPĀ:		62 750
	Ekspozīciju un izstāžu apmeklējums		60 000
	<i>20 000 apmeklētāji x vidēji 3,00 EUR</i>	60000,00	
	Maksas pakalpojumi		1 500
	<i>Ekskursija latviešu, krievu vai angļu valodā (grupai līdz 20 cilvēkiem ieskaitot) 20 EUR x 10 ekskursijas</i>	200,00	
	<i>Privātā fotosesija ar eksponātiem 50 EUR/stundā x 10 fotosesijas</i>	500,00	
	<i>Muzeja pagalma (platība ap 2000 m2) īre 50 EUR/st. x 8 st.</i>	400,00	
	<i>Semināru zāles īre 20 EUR/st. x 4 st.</i>	80,00	
	<i>Semināru zāles īre ar datortehnikas aprīkojumu 30 EUR/st. x 4 st.</i>	120,00	
	<i>Jaunlaulāto PIT-STOP 50 EUR x 4 pasākumi</i>	200,00	
	Suvenīru tirdzniecība		1 250
	<i>Ieņēmumi no suvenīru tirdzniecības</i>	1250,00	

2. pielikums

Paskaidrojums Daugavpils Tehnikas muzeja pamatbudžeta izdevumu tāmei

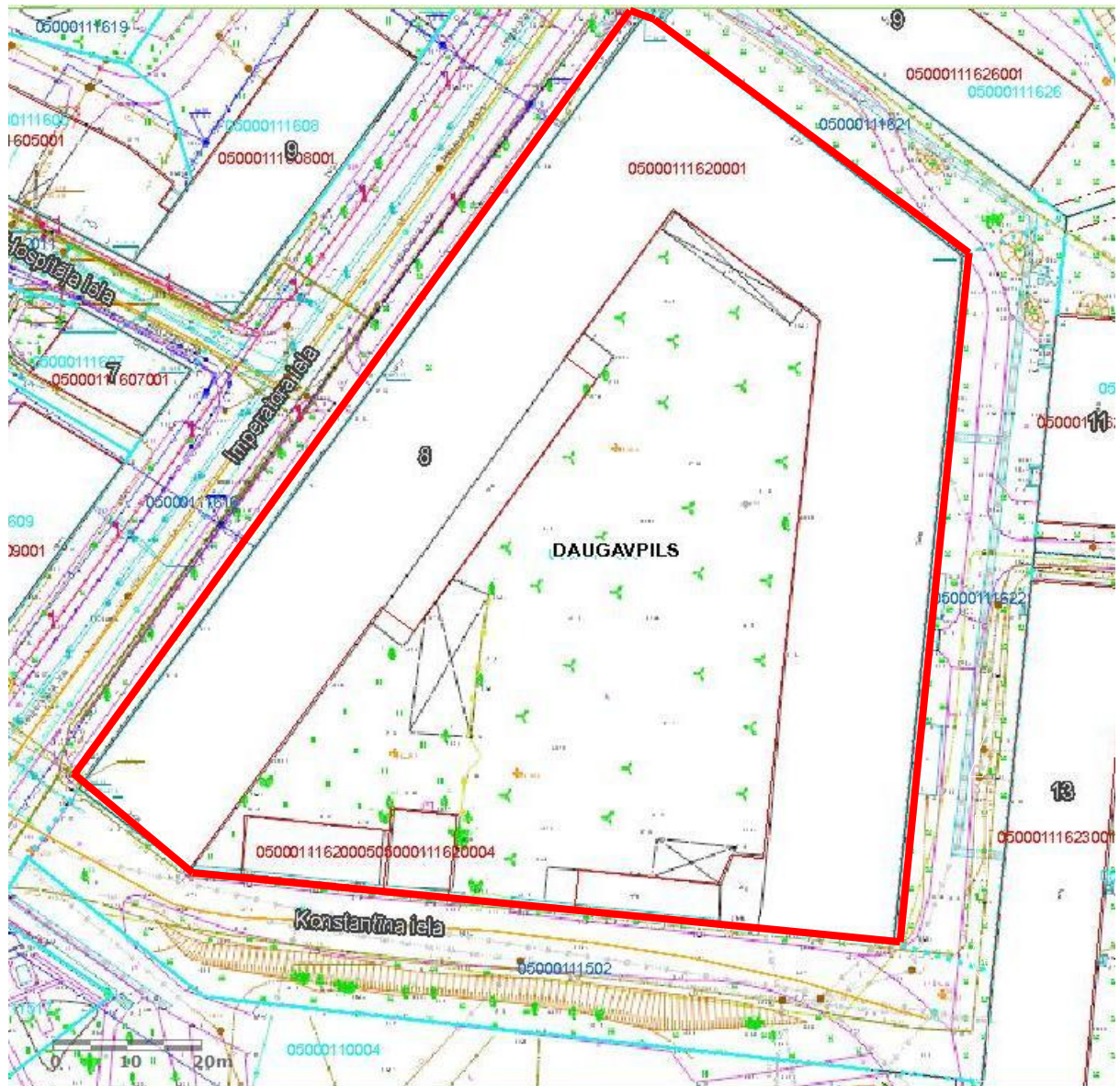
EKK kodi	Paskaidrojums un aprēķins	Summa	Plāns (EUR)
	IZDEVUMI KOPĀ:		86 749
1000	Atlīdzība		69 122
1100	Atalgojums		56 100
1119	Pārējo darbinieku mēnešalga (darba alga)		55 200
	<i>10 štata vienības un mēneša algu fonds EUR 4600 x 12 mēn. =</i>	55200,00	
	<i>(5 zāļu uzraugi x 500 EUR, 1 saimnieciskais darbinieks x 500 EUR, 4 apkopējas x 400 EUR)</i>		
1140	Piemaksas, prēmijas un naudas balvas		900
	1147 Piemaksa par papildu darbu		900
	<i>Piemaksa par promesošu darbinieku (t.sk. atvaļinājuma laikā) aizvietošanu - 30% no mēnešalgas</i>	900,00	
1200	Darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, pabalsti un kompensācijas		13 022
1210	Darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas		13 022
	<i>EUR 55200,00 x 23.59% =</i>	13021,68	
2000	Preces un pakalpojumi		16 371
2200	Pakalpojumi		15 111
2219	Pārējie sakaru pakalpojumi		480
	<i>Stacionārā telefona ierīkošana, abonēšana un pakalpojumi (20 EUR x 12 mēn.)</i>	240,00	
	<i>Interneta abonēšana (20 EUR x 12 mēn.)</i>	240,00	
2220	Izdevumi par komunālajiem pakalpojumiem		5 511
	2222 Izdevumi par ūdeni un kanalizāciju		177
	<i>100,00 m³ x 1,77EUR/m³</i>	177,00	
	2223 Izdevumi par elektroenerģiju		5 100
	<i>30 000 kW x 0,17 EUR/kWh</i>	5100,00	
	2224 Izdevumi par atkritumu savākšanu, izvešanu no apdzīvotām un ārpus apdzīvotām teritorijām, un to utilizāciju		234
	<i>SIA "Clean R" - līgums - 1 gb. x 19,46 EUR x 12 mēn.</i>	234,00	
2230	Iestādes administratīvie izdevumi un ar iestādes darbības nodrošināšanu saistītie izdevumi		1 400
	2239 Pārējie iestādes administratīvie izdevumi		1400
	<i>Suvenīru iegāde tirgošanai</i>	1000,00	

		<i>Lielformāta reklāmas baneru drukāšanas un montāžas/demontāžas pakalpojumi. 2 gb. x 200 EUR</i>	400,00	
2240	Remontdarbi un iestāžu uzturēšanas pakalpojumi (izņemot ēku, būvju un ceļu kapitālo remontu)			7502
	2243	Iekārtas, inventāra un aparatūras remonts un tehniskā apkalpošana		1 620
		<i>Muzeja eksponātu tehniskā apkalpošana, remonts (125 EUR x 12 mēn.)</i>	1 500,00	
		<i>Videosistēmas apkalpošana (10 EUR x 12 mēn.)</i>	120,00	
	2244	Ēku, būvju un telpu uzturēšana		582
		<i>Apsardze: ēka Imperatora ielā 8 (20 EUR x 12 mēn.)</i>	240,00	
		<i>Maināmo grīdas paklāju noma 2 gb. x EUR 14,23 x 12 mēn.</i>	342,00	
	2247	Apdrošināšanas pakalpojumi		5300
		<i>Ēkas Imperatora ielā 8 apdrošināšana uz gadu</i>	300,00	
		<i>Muzeja eksponātu apdrošināšana uz gadu (50 x 100 EUR)</i>	5000,00	
2260	Remontdarbi un iestāžu uzturēšanas pakalpojumi (izņemot ēku, būvju un ceļu kapitālo remontu)			218
	2264	Iekārtu, aparatūras un inventāra īre un noma		218
		<i>POS termināla noma 12 mēn. x 18,14 EUR</i>	218,00	
2300	Krājumi, materiāli, energoresursi, preces, biroja preces un inventārs, ko neuzskaita 5000 kodā			1260
2310	Biroja preces un inventārs			610
	2311	Biroja preces		100
		<i>Kancelejas preces, papīrs, līmlente u.tml.</i>	100,00	
	2313	Spectērpī		440
		<i>Darba apģērbs 4 darbiniekiem (8 polo krekli ar firmas izšuvumu x 15 EUR, 4 plīša jakas ar firmas izšuvumu x 20 EUR, 6 darba kombinezoni x 40 EUR)</i>	440,00	
	2314	Izdevumi par precēm iestādes administratīvās darbības nodrošināšanai	-	70
		<i>Karogi (Latvija, Daugavpils)</i>	70,00	
2350	Kārtēja remonta un iestāžu uzturēšanas materiāli			650
		<i>Saimniecības inventārs teritorijas uzkopšanai: grābekļi, lāpstas, ķerra, slotas u.c.</i>	150,00	
		<i>Saimniecības materiāli (mazgāšanas un tīrīšanas līdzekļi u.c.)</i>	500,00	
5000	Pamatkapitāla veidošana			1 256
5200	Pamatlīdzekļi			1 256
5230	Pārējie pamatlīdzekļi			1 256
	5232	Saimniecības pamatlīdzekļi		256
		<i>Kases aparāts 1 gab. x 256 EUR</i>	256,00	

	5238	Dator tehnika, sakaru un cita biroja tehnika		1 000
		<i>Portatīvās rācījas, 1 kpl.</i>	500,00	
		<i>Dators 1 x 500 EUR</i>	500,00	

3. pielikums

Aptuvenās projektējamo teritoriju robežas, kas precizējamas projektēšanas laikā

4. pielikums

Daugavpils cietokšņa Inženieru arsenāla arhitektoniski mākslinieciskā inventarizācija

Dokuments ir pieejams pēc saites: <https://failiem.lv/u/7ntycr7g>